

PÄIKE

AJAKIRI
LASTELE JA
NOORTELE

Aprill 1938

Nr
4

Hind 35 senti

Mispärast tellime endile „PÄIKESE“?

Sellepärast, et „Päike“ on laste ja noorte moodsalt toimetatud ajakiri, mille kaastöölisteks parimad noorte kirjanikud ja kunstnikud, pannes suurt rõhku sisu valikule, tuues uuendusi ja täiendusi igas numbris, kusjuures lugejate oma kaastöö leiab sooja vastuvõttu.

Sellepärast, et „Päike“ on suurim laste ajakiri, tuues rikkalikku lugemismaterjali, jutustisi, vesteid, „Päikese Klubi“, vastavaid erinurki, mõistatusi ja nii palju pilte, nagu seda pole isegi paljudes täiskasvanute ajakirjades.

Sellepärast, et „Päike“ oma suure kausta ja rikkalikkude illustratsioonide juures pole sugugi kallis, võrreldes teiste ajakirjadega.

Sellepärast, et „Päike“ toob mitmevärvilise kaanepildi, jagab pidevalt tellijate ja mõistatuste lahendajate vahel kinke ning korraldab auhindadega võistlusi.

Sellepärast, et „Päike“ tuleb tellides palju odavam ja tellijail on võimalus osa võtta kõigist võistlustest ja preemiatega jagamisest.

Sellepärast tellime „Päikese“, mida varem, seda parem!

Tellida võib „Päikest“ igast kuust alates 3-ks, 6-ks ja 12-ks kuuks!!!

Juhul, kui tellija pole 4 päeva jooksul pärast ilmumist ajakirja kätte saanud, palume kohe teatada talitusele.

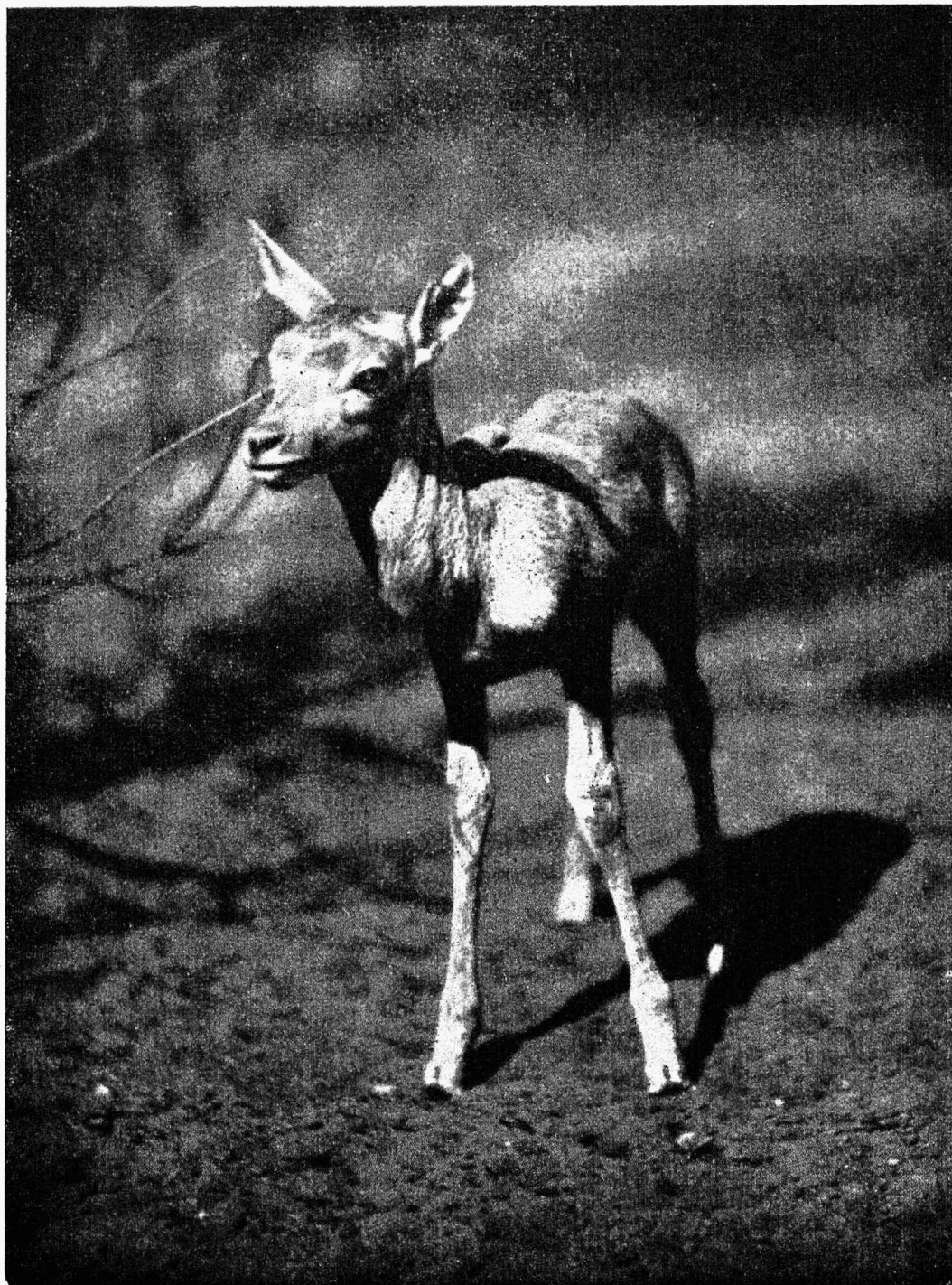
Tellige „Päike“ 1. maist alates!!!

PÄIKE

Ajakiri lastele ja noortele

APRILL 1938

NR. 4

*Õhus on tunda
juba kevadet.*

KEVADPÜHADE MUINASJUTT

Sinilind

B. Lukats'i illustratsioonid

Vanasti ei värvitud kevadpühadeks mune, vaid nad toodi lauale niisamuti valgetena, nagu igal harilikul päeval. Ja lapsed ei pööranud neile rohkem tähelepanu kui igahommikusele pudrule, mida peab sööma. Kuid, arvan, et ka siis lapsed oleksid rõõmu tundnud kirevate munade üle nagu praegugi. Ja seda arvas ka rõõmsameelne Kevadevaim, kes oli kõikide laste sõber. Seepärast kutsus ta kõik linnud oma lossi, kus pidi toimuma suur ühine munadevärvimine.

Lähenesid kevadpühad. Päike naeratas armsasti ja püüdis tõusta juba poolde taevasse. Kevadised veed vulisesid ning kõigil lastel oli nohu. Kuid see ei rikkunud kellegi tuju, sest seda rohkem lisas ema musta sõstra keedist õhtusele teeveele. Varsti oli kõik korras. — Ja ühel päeval seisis mättal sinilill!

Sel ajal elas ühes väikeses majas valge kanake, kelle nimi oli Tibu. Ta oli ainuke kodulind väikese maja õuel, sest tema pererahvas ei olnud just väga jõukas. Kuid nad hoolitsesid Tibu eest hästi. Tibu oligi väga hoolas ja usin kana. Kevadel, kui väikese maja elanikud tegid peenraid, et istutada sinna lilli ja igasugu taimi, Tibu rehitses hoolega mulla läbi ja noppis kõik tõugud välja. Mõni teine kana oleks ühes ussikestega söönud ka peenardele külitud seemneid või rikkunud õrnade taimede juuri, kuid Tibu võis usaldada.

Kõigist kõige rohkem armastas Tibu kahvatut noort tüdrukut, kes istus päevad läbi toas, sest ta oli haiglane. Mõnikord, kui päike õige soojasti paistis, ta tuli välja ukse ette. Tibu tuli siis joostes ning noor tüdruk kummardus, et lasta tal nokkida oma peolt teri või leiba.

Ühel päeval, kui Tibu rehitses hoolega akna all peenardel ning tema noor perenaine istus näputööga ukse ees pingil, ilmusid aia taha kaks võõrast kana. Nad olid suured, tugevad ja ilusad.

„Mis väike maja see on ja kes oled sina?“ nad pärisid Tibult.

„Minu nimi on Tibu ja siin on minu kodu,“ vastas Tibu üle harja punastudes.

Võõrad kanad naersid kõvasti.

„Tibu on väga naljakas nimi ja mitte sugugi peen. Selline võib olla ainult vaestel kanadel. Kindlasti ei palutud sind Kevadevaimu lossi munavärvimise peole. Oleme just teel sinna, sest kuulume jõuka maja perre ja meil on suursugused nimed, nimelt Ilussaba ja Säravsulg.“

Ja seega pöördusid Ilussaba ja Säravsulg minekule, sulgede läigatades päikesepaistel.

Nüüd meenus Tibule, et tedagi oli palutud Kevadevaimu lossi, kuid tööohinas tal oleks see peaaegu meelest läinud. Ja ometi ta oleks tahtnud nii väga oma noorele perenaisele rõõmu valmistada. Seepärast võttis ta pesast värske muna tiiva alla ning kiirustas teele.

Kevadevaimu loss asetses keset õige suurt heinamaad. Ta oli üleni kullatud päikesepaistest ning lossi põrandaid kattis üksainus vaip, mis oli koetud sinililledest, ülastest, lumikellukestest ning pääsusilmadest. Keset saali istus rõõmsameelne Kevadevaim. Tema jalgade ees kasvasid kannikesed, aga tema kleit oli üleni õielehtedest. Lossi ukсед ning aknad olid pärani avatud ja sealt kaudu vooris päev läbi igasugu linde ja loomi, et osa võtta suurest munavärvimise peost. Värvimist toimetasid lihavõttejanesed.

Kevadevaim päris igalt linnult, mis värvi muna ta soovib, ja lihavõttejanesed pintseldasid soovikohaselt mune küll kollasteks, rohelisteks, sinisteks, lilladeks, jah, isegi täpilisteks ja tähnelisteks ning kulla- ja hõbedakarvalisteks, võttes värvi suurtest pottidest, mis seisis sealsamas. Ainult punaseid mune ei olnud, sest sel ajal punast värvi ei tuntud.

Kui Tibu pärale jõudis, läbis lossi väravaid parajasti paabulindude särav

Aia taha ilmusid kaks võõrast kana. Nad olid suured, tugevad ja ilusad.

rongkäik. Seda nähes kohmetus Tibu ja ta jäi esiotsa parem lossiakna taha, et selle kaudu jälgida sees arenevaid sündmusi ning tabada mõnd vaiksemat hetke Kevadevaimu palge ette astumiseks.

Paabulinnud värvisid oma munad muidugi helkivalt kullakarvalisteks. Siis lahkusid nad lärmikalt. Teistel lindudel olid silmad veel tükk aega valusad kõigest sellest hiilgusest.

Siis nägi Tibu Ilussaba ja Säravsulge ühes terve karja sama toredate kanadega, kes kuulusid nähtavasti ühte perre, Kevadevaimu ette astuvat. Ka neid oli mõnus vaadata. Nad olid väga iseteadlikud ja uhked. Värvinud oma munad sinisteks, rohelisteks, kollasteks, lilladeks, täpilisteks ja tähnelisteks, nad lahkusid, pead püsti.

Väljudes lossist silmasid Ilussaba ja Säravsulg Tibu lossi akna taga. Nad tormasid tema juurde.

„Mida sina siit otsid?“

„Tulin Kevadevaimu kutsel üldisele munadevärvimisele,“ vastas Tibu.

„No küll on jultunu,“ pahandasid Ilussaba ja Säravsulg. „Kas sa, rumal lind, ei näe, et siin on ainult ilusad ja väärivad

linnud. Käi minema!“ Ja Ilussaba lõi Tibu nokaga nii tugevasti, et tal silmade ees mustaks läks.

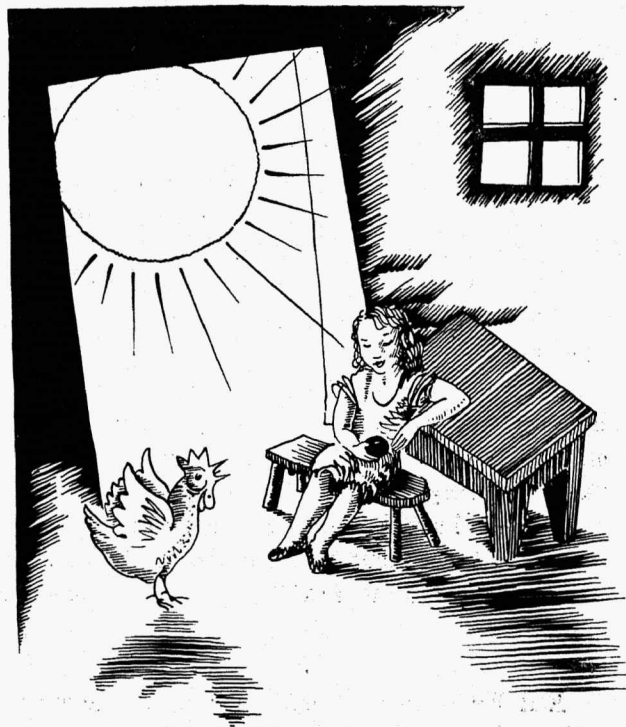
Kui Tibu jälle toibus, ta nägi, et ta puhtad, valged suled olid määrinud punase verega. Ilussaba ja Säravsulg ühes oma sõpradega olid ammugi läinud.

Üks väikestest kollastest kullerkuppudest, kes istusid lossi aknal, märkas järsku valget kanakest, kelle suled olid määrinud, seisvat akna taga ja vaatavat igatseval pilgul sisse. Kullerkupp teatas sellest Kevadevaimule ja see laskis Tibu kohe enda juurde paluda, pärides temalt lahkelt ta soovi. Tibu sosistas aralt, et tahab oma noorele perenaisele kinkida muna, mida nähes ta kahvatud põsed muutuksid koidupunana õhetavaks.

Kevadevaim naeratas.

„Too siia oma muna, siis vaatame, mida võime sellega teha.“

Tibu võttis muna tiiva alt — ja näe! see oli kaunilt punane, nii hõõguvalt punane nagu pilved enne päikesetõusu. Veri oli joosnud haavast ja muna punaseks värvinud.

Siis ärkas noor tüdruk ja leidis punase lihavõttemuna rüpest.

Nii nägid Kevadevaim, lihavõttejäneseid ja lilled esimest punast lihavõttemuna, mis pärast nii paljusid lapsi on rõõmustanud, sest lapsed armastavad seda värvi. Ja Kevadevaim puudutas kuldse kepiga muna ning ütles Tibule: „Vii see muna oma perenaisele tervitustega minu poolt.“

Kui Tibu koju jõudis, ta nägi oma noort perenaist magavat laua ääres, pea toetatud kätele. Ta oli Tibu kadumist märganud, teda kaua otsinud ja viimaks väsinuna magama jäänud. Tibu pani oma kingi talle vaikides sülle.

Vara hommikul hakkasid kõik lihavõttekellad helisema. Päike tõusis säravana ja mängides üle silmapiiri, ainult kevadpühade hommikul mängibki päike.

Siis ärkas noor tüdruk ja leidis punase lihavõttemuna oma rüpest. Seda pihku võttes löid ta põsed koidupunana õhetavaks ning silmad särama, sest rõõmsameelne Kevadevaim ise oli puudutanud kuldse nõiakepiga muna ning saatnud oma tervitused. Ja lävel seisis Tibu, kes lendas oma tervekssaanud perenaisele otse sülle.

Kuningamäe saladus

Tõit Põldhein

(Järg.)

„Mis saladusi teie ümbruses ka võib olla?“ päris Eerik, nutuse ja morni näoga end riidetest vabastades.

Jüri riputas Eeriku püksid ja kuue lepa-põõsale. „Kümne minuti pärast on su riided kuivad. Näe, päike tõuseb üha kõrgemale ning ilm läheb aina palavamaks.“

Eerikul polnud sugugi paha olla pärast sellist sunduslikku suplust, ise põledes uudishimust, mis salapärasus küll võis ümbritseda Kuningamäge. Aga ta teeskles ääretut igavust ja küsis haigutades: „Ei noh, mis saladusi küll siin tüütavas kolkas võib olla?“

„Noh, kui on igav, mis sa siis pärid?“

„Ma ei usu, et teie mäe otsas mõni kuningas võis käia!“

Jüri pani käed püksitaskusse ja ajas jalad harki. Nüüd ütles ta juba päris tõsiselt: „Kui sa nii ninakas oled, siis ma sinuga üldse ei räägi ja mingit tegemist ka ei tee.“

Ei tea, kust Eerikule see meelemuutus tuli. Aga ta mõtles pisut ja sirutas käe: „Noh, olgu pealegi, kas lepime ära?“ Jüri võttis kohe käe vastu.

3.

Kui Eerik kuivad, kuid armetult kortsunud riided selga tõmbas, lubas Jüri ta Kuningamäele viia. Poisid siirdusid läbi karjamaal kasvava

lepestiku ning jõudsid peagi laande, kus oli kummaliselt hämar ning vaikne. Eerikul hakkas isegi pisut kõhe, kui kuivanud kuuseoksad jalgade all pragisesid ja ümberringi polnud muud kui kõrged, halli samblaga kaetud puutüved.

„Kas veel palju maad on Kuningamäele?“ päris ta üsna tasa Jürilt.

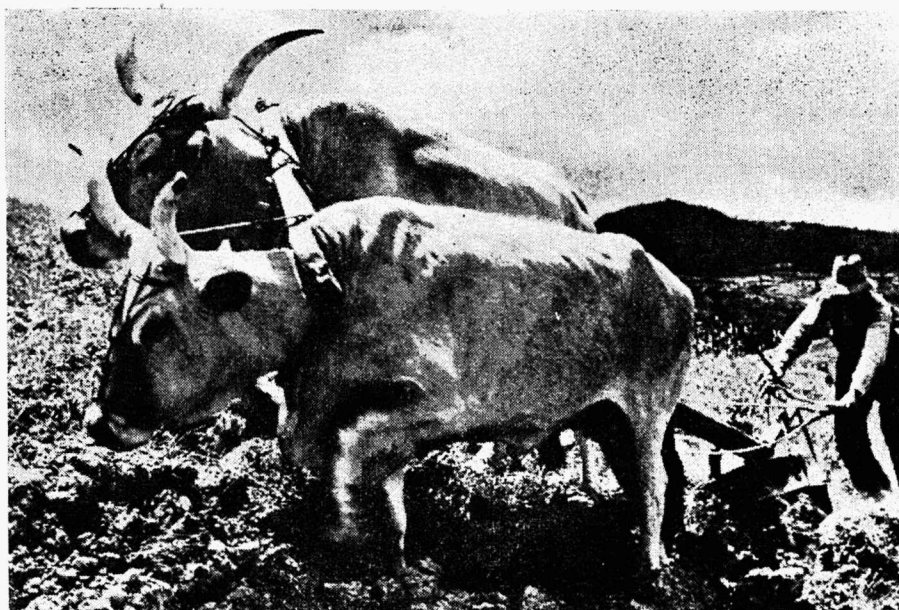
„Paar sammu. Näe, siinsamas ta ongi,“ viipas Jüri käega. Poiste ees laius järsk kallak, mille juures lõppes kuusik. Siin kasvas tihe lepa- ja sarapuuvõsastik, alt orust aga kostis tasane veesulin. Nähtavasti voolas seal mõni oja.

„Siin ongi Kuningamägi!“ seletas Jüri asjalikult. „Õieti pole siin mingit mäge, vaid org, kus jookseb Kullaoja, seesama, mis suubub meie veskijärve. Aga seda oru kallakut siin nimetatakse Kuningamäeks. Noh, laskume nüüd seda jalgrada mööda alla.“

Rada, mis oja juurde viis, oli järsk, nii et Eerik pidi sageli haarama lepaokstest, et mitte libiseda. Kingatallad ei andnud mingit pidet, kuna Jüri oma paljaste, kriimustatud säärtega oli vilgas ja osav nagu kass.

„Kui nüüd kukun alla kuristikku,“ mõtles Eerik, kellel süda hirmu täis, „siis on isa selles süüdi. Mis ta saatis mu siia!“ Eerik tundis end üsna abituna ning mahajäetuna. Ei olnud siin

*Nii kündsid meie esivanemad
ja nii tehakse seda veel täna-
päevalgi mõnedes maades, näit.
Hispaanias.*

Annet, kes oleks kohe ta juurde rutanud aita-
ma, kui juhtuks mõni õnnetus. Jüri — noh,
tema võib-olla isegi naeraks kahjurõõmsalt...

Aga poisid said siiski täiesti hädaohutult
alla, kus madal ja selge veega oja voolas liivase
põhjaga sängis.

„Nüüd pead küll jalad lahti võtma,“ ütles
Jüri, „muidu me ei saa sammugi edasi. Peame
minema mööda ojakallast.“

Eerik võttis sõnalausumata kingad ja sokid
jalast ja astus Jüri eeskujul vette. Huu, kui
raudkülm oli vesi! Hellitatud jalad tõmbusid
kohe punaseks ja karedad kiviklibud taldade
all tundusid teravatena nagu klaasikillud. „Mis-
pärast siin vesi on nii külm? Järves oli palju
soojem,“ küsis ta Jürilt nutuse häälega.

„Siinsamas lähedal, Kuningamäe all, jook-
seb allikas Kullaojasse, sellepärast...“

Nüüd avanes poiste ees vaade kõrgele, puna-
kale liivakivist seinale, mida raamis tihe võsa.
See oli nagu väike kalju, millesse suubusid kaks
koopasuud. Ühe koopa oli uuristanud vesi, mis
nirises kitsa ojana maa-alusest allikast. Teine
koobas oli aga pisut kõrgem ja täiesti kuiv.
Sinna viiski Jüri oma külalise. „Tule, tule,
karta pole siin midagi.“

„Ma ei karda sugugi!“ vastas Eerik ja järg-
nes Jürile koopasse, kuigi süda endal peksis
nagu vasar. Koobas, mis nähtavasti inimeste

või ka vee poolt uuristatud liivaseina, oli kül-
lalt ruumikas, kuid hämar ja nii madal, et isegi
Eerik võis käega selle lage puudutada. „Aga
see võib ju sisse langeda,“ ütles ta kartlikult.

„Noh, kui hirmu tunned, lähme välja
tagasi.“

Eerik tegi, nagu poleks ta kuulnudki torget
Jüri sõnades, ja istus tema kõrvale liivale koopa
suu ees.

„Aga kes oli see kuningas, kes siin käis või
kelle see mägi oli?“

„Kaarel XII!“ vastas Jüri. „See, kes mitu-
sada aastat tagasi Rootsi valitsejana sõdis vene-
lastega, noh, suure Põhjasõja ajal. Kas sa sel-
lest pole kuulnudki?“

„Tean küll, kuid mul pole hästi meeles.“

„Vaata, ma ei mäleta ka, aga vist oma
kaks- või kolmsada aastat tagasi oli meie maa
rootslaste valitsuse all. Vaenlased olid meilt
iseseisvuse riisunud, sest eestlased riitlesid
omavahel ega tahtnud ühte hoida. Ja vaenlasi
oli ka nii palju nagu sääski soo peal. No selle-
pärast nad meid saidki alla heita. Pärastpoole
tulid rootslased, kuid nemad ei olnud kaugeltki
nii hullud kui teised. Olnud päris kenad
mehed. Aga venelased said jälle rootslastele
kadedaks ja hakkasid sõdima. Neil oli tige ja
kuri keiser, Peeter Suur, kellel aga küllalt
nappu otsas, nii et temast jagu saada oli üsna

raske. Noh, rootslaste kuningaks oli Kaarel XII, õige noor mees, ent kange ja julge sõdur. Venelased kartsid teda nagu tuld. Aga ükskord piiranud venelased kavalusega Kaarli siinsamas, Laanemetsas, ümber ja tahtnud Rootsi kuningat vangi võtta. Algas suur lahing, isegi kahuritega lasknud venelased oma vastaste peale. Aga venelased lasknud valesti ja kahurikuulid lennanud unnates kõrvale, purustades Laanemetsa kirikutorni. Vesi Kullaojas olnud päris punane haavatute verest. Tapeldud terve päev, kuigi Kaarlit olnud kõigest sada meest kaardiväge, venelasi aga ligi kümme tuhat. Venelased olnud eriti ägedad, igaüks tahtnud kuninga vangivõtmise au endale. Selle peale läinud nad omavahel isegi tülli. Kaarlit olnud päris kitsas käes. Ega ta enda pärast ei kartnud, aga temal oli kaasas raudkastiga kümme tuhat kuldraha ja ta ei tahtnud, et Vene tsaar selle endale saaks. Noh, sedaviisi nad siis tegid, et paar ohvitseri kaevasid augu maa sisse ja peitsid kullakasti ära. Kaevamine võttis hulga aega, sest neil ei olnud labidaid kaasas ja mulda tuli välja urgitseda mõõkadega. Pärast istutanud nad isegi lepapõõsa peidukohale. Siis istus Kaarel ühes oma ellujäänud meestega hobustele, kõik tõmbasid mõõgad ja „hurra!“ karjudes tormasid venelastele peale. Need kohkusid nii, et andsid tee vabaks, arvates, et rootslasi on palju rohkem. Pärast olid küll vihased, aga teha ei olnud enam midagi; Kaarel jõudis oma vägede juurde, enne kui tagaajajad ta kätte said. Sellest see Kuningamäe nimetus on tulnud ja saladus on see, et kullakast on praegugi veel siin!“

„Kas siis Kaarel seda hiljemini ära ei viinud?“

„Vaata, seep see asi ongi, ta ei saanud enam. Maa jäi venelaste kätte ja neile ei juhatanud keegi selle asukohta.“

„No kuidas siis sellest üldse teatakse?“

„Üks haavatud Rootsi ohvitser usaldanud selle saladuse tolleaegsele mõldrile, kellel nimeks Jaanus. Enne aga kui ta sai täpset asukohta selgitada, mees suri. Noh, mõlder küll otsinud hiljemini, aga juba olid kõik jäljed kadunud. Nii see lugu käis suust suhu, põlvest põlve, aga Rootsi sõjakassa on tänapäevani leidmata.“

„Ja sa arvad, et ta on praegugi siin?“ päris Eerik.

„Muidugi, kui keegi oleks leidnud, siis oleks sellest kohe teada saadud.“

„Aga mina arvan, et see on kõik kuulujutt.“

„See ei ole kuulujutt, vaid sulatõsi. Seda rääkis mulle vanaema, kelle alles kuu aega tagasi kalmistule viisime. Oleks ta elus, kuuleksid seda ise tema suust. Vanaema ei vaeletanud kunagi.“

„Võib-olla,“ vastas Eerik. „Aga kuidas seda kätte saada?“

„Selle üle olen palju pead murdnud. Mul ongi omad plaanid,“ ütles Jüri mõtlikult ja hüppas püsti. „Aga nüüd läki koju, lõunaaeg on varsti käes.“

Poisid ronisid piki teerada tagasi.

4.

Onunaine viis Eeriku väikesesse katusekambrisse, kus ta Jüriga pidi ühes elama. Toas oli kaks puuvoodit, kaetud villaste tekkidega, laud, paar tooli ja riul, kus seisis Jüri asjad ning raamatud. Aknast avanes vaade veskipaisule, millel väravad olid eest võetud, ja nüüd jooksis vesi pahinal üle tammi, hõbedaselt sädeldes päikesepaistel. Ei, lõpuks ei olnudki siin väga igav. Ainult pööraselt ebamugav. Kuningamägi oma saladusega ei tahtnud kuidagi meelest minna.

Eerikule meenus järsku isa kiri kohvikeses, mille ta pidi edasi andma onule. Ta süda läks murelikuks. Mine tea, mis seal kirjas võis seista? Isa oli viimastel päevadel kaunis tõsine, isegi pisut kuri. Ja Eerikut jaama saatel oli ta öelnud: „Vaata, et sa onule pahanudusi ei tee. Saad siis kohe karistada.“

Vast oligi selle kohta kirjas. Ehk käskis isa onul kohe Eerikut karistada, kui ta mingi üleannetusega hakkama saab. Siin ei olnud Annet, kes teda oma kaitse alla oleks võtnud. Vast oleks parem, kui ta kirja üldse edasi ei annaks? Isale võiks ta hiljemini öelda, et kaotas kirja ära. Eerik hoidis suurt valget ümbrikku käes, millel seisis onu aadress. Isa oli küll tungivalt nõudnud, et ta kirja mingil tingimusel ei unustaks.

„Eerik, tule sööma!“ hõikas onunaine all trepil.

Poiss võpatas, keeras kirja kokku, vaatas vargsi ringi ja pistis ümbriku voodi kõrval olevasse palgiprakku. Siis läks ta süütu näoga lõunalauda. Toit oli väga maitsev ja värske õhk andis hundiisu.

Korraga küsis onu, suppi taldrikule tõstes:

„Aga kiri, Eerik?“

„Missugune kiri?“ küsis Eerik ja punastus kõrvaalastadeni.

„Kas isa ei andnud sulle ühtki kirja kaasa?“
„Ei, ei andnud,“ valetas Eerik ega julgenud silmi tõsta.

Onu ohkas kergendatult: „Noh, siis sai ta ise hakkama!“ Mis onu sellega öelda tahtis, sellest ei saanud Eerik põrmugi aru. Võib-olla seda, et isa ise noomis Eeriku tõsiselt läbi? Aga ebamugav oli tal küll, nii otse suhu valetada...

(Järgneb.)

Pudeli läis päikesepaistet

Inglise keelest tõlk. R. Estam

E. Leps'i illustratsioonid

Kui haldjas Õrntiib ümberpaigutusel sattus Süngele tänavale, otsustas ta otsekohe, et siin tuleb midagi kiiresti ette võtta, nii ehmunud oli ta vaeneke sellest mustuse ja tolmu hulgast, mis ta eest leidis.

Ja arvan, et tal oli päris kindlasti põhjust ehmuniseks. Majad olid kõik ühtmoodi hallid ja külmad. Lapsed ei teadnudki, mis asi on mängimine, ja isegi kassid lonkisid rusutud meeolus ringi.

Omal ajal murueide koolis haldjas õppis, et parim moodus inimeste õnnelikuks tegemiseks on see, et neile õpetatakse ise endid aitama. Seepärast ta püüdis kõigepealt emadele teha selgeks, et nad puhastaksid oma toa aknad.

Ta rääkis neile, õieti küll sosistas tasakesi kõrva: „Te ei teagi, milline on päike! Ta ei suuda ju läbi selle tohutu hulga tolmu tuppa tungidagi!“

Aga Sünge tänava emad ei hoolinud päikesepaistest. Nad olid, nagu näete isegi, väga vanamoodsad. „Me ei taha muudatusi ega uuendusi, see on liiga tülikas,“ torisesid nad pahuralt vastu.

Haldjas nägi, et siin polnud midagi parata, ja katsus uut moodust. Ta sobitas tutvuse kahe väikese tüdrukukesega, kes elasid vastasmajades (Sünge tän. nr. 16 ja nr. 5). Seejärel saatis Õrntiib ühe neist, Luule, nagu ema teda nimetas, metshaldjate juurde palvega, et need annaksid pisikese pudelitäie päikesepaistet. Võib-olla te ei teagi, et need väikesed olevused, kelledel on nii naljakalt suured pead ja piklikud kõrvad ja hallid juuksed, teotse-

Eha peatus, kuivatas poisu silmad oma põllenurgaga ja vana kingsepp noogutas talle tänuks keldritoa aknast.

vad kogu aasta päikesepaiste korjami-sega. Kogutakse seda selleks, et päike maailmas kunagi looja ei läheks ja ta valgus ja soojus ei lõpeks.

Niisiis läks Luule metshaldjate juurde. Tema vastu oldi väga lahke. Vanem neist tuli talle vastu ja päris ta soovi. Kuuldes Õrntiivast ja Süngest tänavast, andis ta kohe Luulele pudelikese ning saatis üht-lasi preili haldjale palju tervisi.

Kui Luule tagasi jõudis, mõtles Õrntiib lootusrikkalt: „Nüüd näeme varsti suurt muutust.“

Aga midagi ei juhtunud. Sünges täna-vas maja nr. 5-s olid sama räpane hoov ja tolmunud aknad kui ennegi. Asi seisis nimelt selles, et Luule tahtis toda kuldset, säravat ainet ainult endale hoida — see oli ju nii kena ja kahju oli teda raisata. Ta pani purgi kummutisse luku taha.

„Ma ei hakka seda teistega jagama!“ ütles ta otsustavalt.

Haldjas, vaeneke, oli kohkunud ja pettunud. Õnneks ei olnud ta üks neist, kes kergesti kaotavad lootuse. Nii saatis ta Eha majast nr. 16 uue pudelikese järele.

Metshaldjad olid tükk aega kahevahel, kas anda teist pudelitait või mitte, sest nad teadsid juba, mis Luule tegi. Lõppeks nad siiski andsid ja vanem neist ütles noomivalt:

„Aga me loodame, et sa kasutad seda paremini kui preili Õrntiiva esimene saadik. Meie päikesepaiste on kogutud levitamiseks, mitte peitmiseks!“

Eha ei saanud hästi aru, mida väike-mees mõtles oma jutuga (ta ju ei teadnud Luule tembust), kuid ta naeratas, tänas ning läks koju, hoides purgikest põlle all.

Süngele tänavale tagasi tulles leidis ta kingsepa ukse eest selle pisikese poja nut-mas. Eha peatus, kuivatas poisu silmad oma põllenurgaga ja vana kingsepp noo-gutas talle tänuks oma pimeda keldri-korra töötoa aknast.

„Vaene mees, ta vaevalt näeb vist üldse paigata saapataldu,“ mõtles Eha ja valas õige veidi päikesepaistet aknalauale.

Silmapilk muutus keldrikorter kenaks ja rõõmsaks; väike poiss naeris ning ta isa tõstis imestunult pea ja hüüdis:

„Ennäe imet, päike on tulnud välja!“

Rõõmustatud oma esimese katse taga-järjest, kordas Eha seda. Ta ruttas pöö-ningukorrale, kus muutis päikesekülla-seks vaese vana voodis lamava eidekese kambri. Hiljemini see rääkis naabri-naisele:

„Tundus, nagu oleks too laps endast maha jätnud päikest!“

Ehal oli amet selge. Rõõmuga jooksis ta piki Sünget tänavat, valades tilga päi-kesepaistet siia, teise sinna; tore oli näha, kuidas kõik muutus.

Keegi ei märganud, kuidas Eha seda tegi, ent kui ta oli omateada kogu pudeli-kese sisu tarvitanud, oli Sünge tänav nii armas ja lustakas, et isegi kassid üllatu-sest jäid seisma ega märganud koerte eest ära joosta.

Kui Eha viimaks saabus oma väike-sesse pööningutuppa ja haldjas Õrntiiva eest leidis, oli ta kohkunud. Oli ta vaeneke ju kogu päikesepaiste võõrastele ära jaganud — mida nüüd küll haldjas ütleb!

„Vabandage, ma unustasin,“ ütles ta tasase väriseva häälega, „ma tarvitsin kõik ära, ja nüüd on pudel tühi.“ Ja ta näitas maha vaadates pudelit.

Haldjas naeris sõbralikult.

„Sa arvad, et ta on tühi. Aga vaata ometi tähelepanelikumalt, Eha.“

Eha vaatas — ja vaevalt suutis ta uskuda oma silmi. Pudelike oli niisama täis säravat päikesepaistet nagu vare-minigi.

„Ma — ma ei saa aru,“ kogeles ta üllatunult, „ma ju andsin ometigi nii palju teistele!“

„Näed, siin see saladus peitubki,“ ütles haldjas lahkelt. „Levita õiglaselt päikesepaistet ja ta ei lõpe kunagi. Sa tegid väga hästi. Vaatasin ja nägin vaest kingsepa poega naermas, kunagi varemini ei ole ta seda teinud, ja ma kuulsin inimesi ütle-vat: „Imetore, ometigi viimaks on päike tulnud välja.“ Isegi toriseja õunanaine

nurgalt naeratas täna. Ja kõik ainult seepärast, et sa jagasid nendega oma päikesepaistet.“

Eha oli üliõnnelik ja haldjas lendas Luule juurde.

Luule võttis parajasti oma päikesepaiste-pudelikest kummutisahtlist, et vargsi seda imetleda. Ent pudel oli tühi!

„Keegi on ta varastanud!“ karjus Luule.

„Ei keegi,“ vastas haldjas varjust välja tulles. „Sa tahtsid seda kõike endale, ja nii ta sulas. Ma hoiatasin sind, aga sa ei kuulanud!“

Seda öelnud, kadus õrntiib.

Luule oli nii õnnetu, et istus põrandale ja hakkas nutma.

Raks ja vorstid

1.

Kolab turul ringi Raks, vaatab kaupu nagu saks. Peeni lõhnu äkki haistab: nööriil vorstirida paistab.

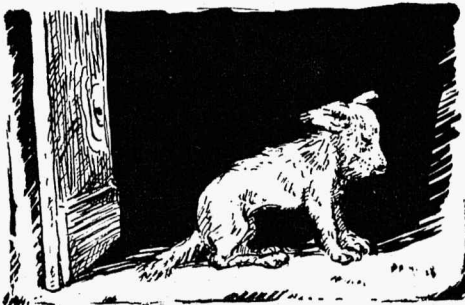
3.

Nähes vankrit sõitmas teel, selgib meie koera meel: hülgav mõte tekib temal, pistab jooksu väike vemmal.

4.

Koormal uhkelt sõidab Raks, tee jääb järjest lühemaks. Turulauast möödumisel haarab vorstid hüppel kiirel.

2.

Magus suutäis kõrgel on! „Kuis küll vorstid alla toon?“ mõtleb Raks ja haudub plaani, kuidas pääseks sinnamaani.

5.

Röömsalt kaob Raks saagiga, et saaks rahus nautida oma kavaluse vilja. Näe, mis koer võib mõelda välja!

Hemmikul vara tõusis päike.

Klu-kla-kla

Autori illustratsioonid

I. Käsper

Hommikul vara tõusis päike, tõusis ja saatis oma kiiri maailma. Üks päikesekiireke hüppas läbi akna Andrese talu kanakuuri. Ärkas siis kukk, lõi tiibadega ja laulis: „Kukeleegu, päike on tõusnud ja kadunud kuu — kukeleguu!“ Ärkasid kanad, ärkasid kõik noored ja vanad, hakkasid kõnelema, tõrelema ja kaa-gutama. Valgele hanele aga ei meeldinud säärane lärmitsemine. Ta tõstis uhkelt oma pea ja läks väarikal sammul ukse poole. Õuel oli värske lumi maas, nii valge ja särav. Aga vaata, mis see on? Siin oli jänes midagi lumme kirjutanud. Hani pilutas silmi ja luges:

„Armsad kanakesed, armsad tibukesed, varsti on lihavõttepühad käes. Mul on tarvis mune. Munade vastuvõtt suures metsas Vana Kuuse all.

Jänes Hõbekarv.“

Valge hani oli tark lind ja ta kirjutas lumme vastuse:

„Lugesin läbi ja teatan kanadele.

Hari Punajalg.“

Õhtul sosistas hani ühele kanale midagi kõrva, sosistas teisele, rääkis jänese kirjast mustale kanale, valgele ja kirjule. Kukk ainult pahandas, mis saladused need õige on, mida temale ei räägita.

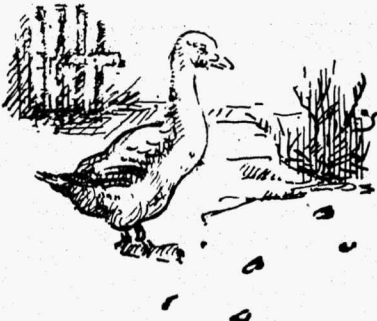
Kanake Klu-kla-kla oli kanadest kõige tublim. Iga päev ta munes ühe muna. Kõige ilusamad ja suuremad munad peitis ta aga põhku kanakuuri pimedasse nurka. Need olid määratud jänesele.

Ja ühel ilusal päeval, kui lumi oli sulanud ja päike säras, alustas Klu-kla-kla teekonda jänese juurde. Seljas oli tal suur korb munadega. Kui ta aga jõudis suurde metsa, jäi ta nõutult seisma. Kuhu nüüd minna, mõtles ta: üks tee viib paremale, teine vasemale ja kolmas otse metsa. Äkki aga kuulis ta peenikest häält oma pea kohal: „Kanake Klu-kla-kla, kuhu lähed nii üksinda?“ — „Oh, armas linnuke, ilus tihane,“ vastas kana, „ma viin mune jänesele, nimega Hõbekarv. Ehk tead sina teed, mis viib Vana Kuuse juurde?“

„Jänes Hõbekarv on minu vana hea tuttav ja teed tema juurde ma tunnen hästi. Tule ainult mulle järele, tule mulle järele,“ laulis tihane ja lendas metsa poole. Metsa all oli pime ja vilu. Sahisesid kuused, jutustasid õudseid metsajutte. Kanakesel hakkas hirm... kas ei luura sealt metsatihniku pimedusest rebase kurjad silmad, kas ei vilgu seal tüvede vahel punane rebase saba? Tee muutus ikka pimedamaks ja konarliikumaks.

Ärkas siis kukk, lõi tiibadega ja laulis.

Hani pilutas silmi ja luges.

Siin oli jälle nii vaikne, et iga sahin oli selgesti kuulda. Kanale tundus, et keegi hiilib talle järele. Korduvalt vaatas ta tagasi, kuid kedagi polnud näha. Äkki ilmusid teekäänakule kaks valget jänesepoega, kes kiiresti jooksid tulijatele vastu. Vehkides käp-padega, karjusid nad: „Peitke end, peitke end! Rebane tuleb!“

Klu-kla-kla jättis korvi tee peale seisma ja põgenes nii kiiresti kui võimalik väikeste tihedate kuuskede alla, mis kasvasid tee kõrval. Jänesepojad järgnesid talle. Tervest kehast väri-sedes surusid kõik kolm end kokku rohelise samblamatta taha. Ja juba ilmus rebane teele, ta sammus aeglaselt ja luurates. Ta pikk saba lookles vasemale ja paremale, ta põlevad rohelised silmad ei ennustanud midagi head. Ta oli saanud jänestele jälile. Samm-sammult ligines ta ettevaatlikult väikeste loomade peiduurkale. Viimased aga ei julgenud enam hingatagi. Nüüd oli rebane ainult paar sammu nendest eemal. Nüüd ta silmas neid, jäi seisma, ajas hambad irevile ja ta rohelised silmad suurenesid veelgi. Ta sirutas ühe käpa ettepoole, kargas!... Kuid samal silmapilgul kõlas püssipauk: jänesepojad pistid välk-kiirelt jooksmas, rebane aga langes läbilastud peaga just hirmust tardunud kana ette samblale. Ilmus kohale jahikoer. Klu-kla-kla hingas kergendatult: see oli ju Andrese talu koer ja siin tuli ka sulane! Nüüd oli ta igast ohust päästetud!

Sulane lõi aga imestunult käed kokku, kui ta nägi lastud rebase kõrval perenaise parimat kana.

„Küll teen pererahvale üllatuse, kui viin koju rebase ja ära-joosnud kana!“ ütles ta, võttes sülle kana, kes ei avaldanud ka mingit vastupanu.

Kodus jutustas Klu-kla-kla oma seiklustest tervele kana-seltskonnale. Küll oli siis kaagutamist ja asja sõelumist.

Esimesel lihavõttepühal tulid kaks valget jänesepoega Andrese talu kanakuuri ja teatasid, et nad olid toimetanud korvi munadega jänese Hõbekarvale. Nad tõid Klu-kla-kla'le õrna siidise kasekoore peale kirjutatud kirja, milles jänese Hõbekarv isiklikult tänas teda ilusate munade ja vahvuse eest.

Üks tee viib vasemale, teine paremale ja kolmas etse metsa.

Samm-sammult ligines rebane väikeste loomade peidupaigale.

Härra Muraka tädi retsept

Inglise kirjaniku Jerome K. Jerome'i järgi

Mu sõber härra Murakas oli niisugune mees, kes arvas end kõiksuguseid ilma-asju teadvat. Oma tuttavatele jagas ta igal võimalikul juhul häid nõuandeid ja õpetusi ja kui keegi oli veel väga noor ning rumal, siis ta tegi nende õpetuste järgi.

Härra Murakal oli seekord üks tädi. See oli saladuslik vana daam, keda meist keegi polnud näinud ja kes elas kuski kõrvalises paigas. Ainult niipalju oli

selge: see tädi oli veel targem kui härra Murakas. Kui juhtus vahel niisugune asi, mille kohta härra Murakas ei teadnud nõu anda (mis tuli küll väga harva ette), siis ei püüdnud ta seda sugugi salata, vaid ütles ilusa otsekoheusega:

„Ei, see on asi, milles ma ei tea teile nõu anda. Aga,“ lisas ta kohe trööstivalt juurde, „ma tean küll, mis teen. Kirjutan oma tädile ja küsin temalt.“

Ja päev või kaks hiljem härra Mura-

kas ilmus jälle silmapiirile, kaasas tädi nõuanne.

Sel teel, härra Muraka tädi kaudu, me saimegi kord retsepti prussakate hävitamiseks. Elasime seekord, nagu kõik meie tuttavad ütlesid, väga armsas, vanas majas, aga nagu enama jao säärase maja-dega, tema ilu ja armsus seisis peaaesjalikult välisel koorel. Seestpoolt puhus ta igalt poolt läbi nagu sõel, niipalju auke ning lõhesid leidus ta nagisevas luukeres. Konnad, kes keldrist väljamine misel kogemata eksisid teelt ja võtsid vale suuna, leidsid enese korruga keset meie söögituba, nähtavasti sama suureks nende kui ka meie ehmatuses. Arvurikas rottide kompanii, kes iseäralist rõhku pani kehalistele harjutustele, oli korraldanud põõningu oma võimlemissaaliks, ja meie köök muudeti pärast kella kümnet õhtul prussakate klubiks. Nad tulid sinna läbi seinte ja tegid seal kuni hommiku valgeni oma õhuhüppeid.

Meie teenijal, Amandal, polnud midagi rottide ja hiirte vastu. Ta ütles, et talle meeldivat neid vaadelda. Kuid prussakate kohta oli tal hoopis vastupidine arvamine. Seepärast, kui teatasin talle, et härra Muraka tädi saatis meile väga mõjuva prussaka hävitamise retsepti, ta oli üpris rõõmus ja ütles, et peame seda proovima.

Muretsesime apteegist tarvisminevad materjalid, valmistasime retseptis antud näpunäidete järgi segu ja panime välja. Prussakad tulid, et seda maitseta. See näis neile meeldivat. Nad sõid selle ära viimse raasuni ja paistsid väga pahased olevat, et seal polnud rohkem. Aga — nad ei surnud.

Me rääkisime seda härra Murakale. Ta naeris ja ütles väga tähendusrikkalt: „Las nad süüa!“ Tuli välja, et see rohi pidi olema üks neist aeglastest, salakavalatest mürkidest, mis ei tapa oma ohvrit otsekohe, vaid urgitseb ta tervise kallal. Päev-päevalt nõrkeb prussakas rohkem ja rohkem, ilma et ta teaks öelda, mis tal viga on, kuni ühel ilusal hommikul või õhtul viskab enese selili, sirutab kõik jalad taeva poole ega ärka enam iialgi.

Nii siis valmistasime palju rohkem seda segu ning panime pliidile igaks ööks, ja prussakad tervest kihelkonnast ilmusid karjadena selle juurde. Igal ööl tuli neid juurde ikka suuremal arvul. Nad kogusid kokku kõik oma sugulased ja sõbrad. Võõrad prussakad teisest kihelkonna äärest said teada, kui maitsevat mürki me pakume, ja tulid suurtes hulkades kööki, et paljaks röövida meie omi. Nädala lõpuks olime sedaviisi meelitanud oma kööki iga prussaka mitme kilomeetri kauguselt ümbruskonnast, kes polnud mitte päris lombak.

Härra Murakas ütles, see olevat väga hea. Me puhastame korruga terve ümbruskonna neist vastikutest loomadest. Nüüd olid nad söönud mürki juba kümme päeva, ja ta ütles, et lõpp ei võivat olla kuigi kaugel. Ma olin rõõmus seda kuuldes, sest leidsin, et niisugune põhjatu võõrastevastuvõtlikkus läheb pikapeale liiga kulukaks. See oli kallis mürk, mida andsime neile, ja nad olid head sööjad.

Läksime kööki, et vaadata, kuidas käib prussakate käsi. Härra Murakas ütles, nende väljanägemine olevat haiglane. Tema arvates nad olid kokkuvarisemisel. Mis puutub minusse, siis võin öelda ainult niipalju, et tervema välimusega prussakakarja ei ihka ma näha.

Üks, see on tõsi, suri veel samal õhtul. Ta tabati teolt, kus tahtis näpata juba teist mürgiportsjonit, kuna oli ühe juba ära söönud. Kolm või neli ta kaaslast vihastusid selle üle nii väga, et tapsid ta. Ning tema jäi ka ainukeseks, kellele osutus saatuslikuks härra Muraka tädi retsept. Mis puutub teistesse, nad läksid paksuks ning läikivaks ja mõned neist hakkasid tõesti nuumatutena välja nägema. Vähendasime lõpuks natuke nende arvu koloniaalkaupluse rohtude abil, aga säärast ülisuurt hulka, nagu olime kokku meelitanud oma mürgi abil, lõplikult hävitada oli täiesti lootusetu. Asi lõppes sellega, et pidime sellest majast välja kolima. Mis meie järeletulija meie loomadega seal ette võttis, sellest pole mul kahjuks enam andmeid.

T E D D Y

„Päikeses“ ilukirjandusliku võistluse I auhinna töö

J. Hanko

Ta ei ole just ehtne hundikoer, sest ta on pruunikas ja saba hoiab ta rõngas, aga mõistusest on ta niisama tark kui eht politseikoer.

Ta sündis kaheksa ja poole aasta eest. Neid oli mitu venda. Kõik ühesugused pisikesed niuksuvad olendid.

See oli üks viimastest päikesepaistelitest pühapäevadest sügisel, kui ta tuli, õigemini, kui ema ja õde ta teispoolt linna koju tassisid. Ma olin tol korral haige, voodis. Ma aimasin, et ema meile koera toob, sest meil oli sellest enne juttu olnud, kuid mu rõõm ja üllatus oli siiski suur, kui ema ta mulle ootamatult voodisse pani. Nagu väike pehme kera magas ta mu kõrval.

Vist oli ta väsinud sellest pikast teekonnast, mida ta küll omil jalul ei sooritanud, aga eks ta ikka raputada sai. Ta magas tükk aega mu voodis ning kui ta lõpuks üles ärkas, hakkas ta niuksuma, sest tal oli külm. Valmistasime talle koti magamisasemeks, kuid see jäi varsti kitsaks, sest ta kasvas ruttu.

Kui ta juba suurem oli, hakkasime talle nime otsima. Tuletasime meelde kõik nimed, mis olime kuulnud. Mõnikord oli juba nimi valitud, seal tuli mõnele meist meelde parem nimi ning siis kaalusime jälle tükk aega, kuni viimaks ühe nimeni jõudsim, mis näis sobivat. Nimelt oli mul tol korral raamat „Teddy“-karust. Ning et meie kutsikas kangesti sarnanes raamatu tegelase, karu pildiga, panime talle nimeks Teddy.

Tegime talle väikeseks jäänud magamiskoti asemele uue, palju suurema, ning panime selle eeskotta.

Kuid nüüd juhtus nii, et mõni hommik oli eeskojast kuulda pragamist, piitsa vingumist ja Teddy niuksumist. Ja kui see „vaene“ vaip, mis tegelikult kõige suurem kahjukannataja oli, oleks rääkida osanud, no siis... ma parem ei räägigi edasi. Teddy'l oli nimelt eelmine õhtu hea isu olnud ja nüüd olid tagajärjed... Oleks see asi sellega lõppenud, ei oleks midagi olnud. Teddy oleks natuke naha peale saanud, kuid selle oleks ta välja kannatanud. Kuid asi läks palju hullemaks. Mina nimelt ei suutnud kannatada, et sõpra nuheldakse, ning tulin vahele. Tagajärg sel minu „õilsal“ teol oli, et saime mõlemad tubli nahatäie. Mõnikord sain mina veel rohkem kui Teddy, tema oli ammu aeda lipanud ning võib-olla terve asja juba unustanud. Nüüd olime tihti mitu päeva teineteisele vihased. Aga kes käskis mind oma nina igale poole toppida?

Imelik, mul oli tast kahju, kui teised teda karistasid, ning meil tekkis tihti sõnelusi tema kasvatamise pärast, aga kui ta mind oli vihas-tanud, võisin teda kahjutundeta karistada.

Talveks oli ta jõudsasti kasvanud, nii et ta oli juba päris suur koer, s. t. suur ta pole küll praegugi, võrreldes teiste hundikoertega, kuid see pole tähtis. Vahepeal olime talle õpetanud üht ja teist, nagu käpaandmist, küsimist, üle nööri hüppamist jne.

Siis ühel päeval oli lumi maas. Ja õige paksult kohe. Laskime Teddy aeda. Ta jooksis kiiresti trepist alla ning jäi siis äkki uksele seisma, imestunult maha vaadates. Siis lippas ruttu aeda ning pistis nina lumme. Miks ta seda tegi, ma ei tea. Kuid ma olen tähele pannud koerte juures, kes esimest kord lund näevad, et nad kõigepealt pistavad nina lumme ning künnavad seda siis ninaga. Võib-olla nad tahavad selgusele jõuda, mis see valge, pehme asi on, mis kõik kohad kinni katab.

Olles küllalt imestunud lume üle, hakkas Teddy oma armsamat sporti harrastama — varblasi taga ajama. Ma arvan, et kätte ta pole neid ühtki saanud, aga mis sellest, juba see lõbu, joosta mööda aeda ringi ja mehiselt haukuda, tasub vaeva.

Tuvisid ta ei puuduta, sest me keelasime talle selle lõbu ära. Tuvid teda ei kardagi, ei tee tast väljagi. Ning tema läheb neist uhkelt mööda; ainult vahel, kui keegi ei näe, läheb Teddy nii pool kogemata tuvide karjale ligidale, nii et need ära lendavad.

Ta on kade tuvide peale. Mõnikord annan ma talle võileiba süüa, aga tema lakub või pealt ning jätab leiva sinnapaika. Kuid kui ma lähen tuvisid söötma, istub ta mu kõrval ning palub ja mangub leiba. Siis ta sööb ka vilet-saima ja kõvima kooriku ära, muidu aga on ta söögi suhtes väga nõudlik härra.

Üks halb omadus on tal, mis ka minu juures ilmsiks tuleb — ta on kole maias.

Iga nädal ostetakse talle 10—15 sendi eest suhkrut. Kui ajalehti tuuakse, haarab Teddy need hammaste vahele ning jookseb isa juurde, annab lehed ära ja nõuab valju haukumisega suhkrut. Ning kui talle lehti ei anta, on ta väga haavunud ning vihane. Vahel läheb ta leheetoojaga koos lehtede järele. Nii läksime kord kahekesi. Tema muidugi sibab ees, mina järel. Äkki näen, Teddy tuleb mulle vastu, lehed hambais. Imestlen väga, et kust ta need küll on üle löönud. Lähen leheputka juurde. Müüja kaebab mulle, et äkki üks koeravolask karanud putka najale püsti, haaranud lehed ning lipa-

nud minema. Tema olnud nii ehmunud, et ei saanud enne midagi aru, kui koer juba kaugele oli joosnud. Seletasin siis ära, et eks see ikka meie Teddy olnud, ning maksin lehtede eest kinni. Kui koju jõudsin, oli Teddy juba lehed ära andnud ning suhkrutki saanud.

Mõnikord, kui ta suhkrut tahab, läheb ta isa tuppa, paneb pea isa põvele ning vahib üksisilmi isale otsa. Ning kui isa temast väljagi ei tee, siis ta nuuksub, et tähelepanu äratada, ja kui see kõik ei aita, ohkab ta sügavasti, jookseb kööki ning toob isale ühe puuhalu või mõne vana kota. Ja see peaaegu alati aitab, isa annab talle siis ikkagi tasuks suhkrut. Kord tõi ta jälle puuhalu isale. Saades kätte oma suhkrutüki, viis ta puu uksest välja ning tõi mõne minuti järel sama puuhalu tagasi, nõudes uuesti valju haukumisega suhkrut. Kas pole kaval?

Ja kui hea haistmine on tal! Kui mõnikord on söögikapis mõni lihatükk või vorstijupp, ei saa ta rahu, vaid jookseb kogu aeg ringi, niuksub, vehib sabaga ja nuusutab õhku. Isegi tirib meid kättpidi, ning kui siis temaga koos kööki lähed, jookseb ta ruttu kapi juurde ja just kui näitab, et seal on midagi, mida mina tahaksin, aga keegi ei anna mulle.

Suvel on ta söögiisu tihti päris väikeseks jäänud. Siis ta sööb ainult kõige paremat, mida saab. Kord pani õde talle piima sisse leivatükikesed, arvates, et ta niimoodi ehk sööb leiba. Kuid ei. Teddy pole nii rumal, et ennast petta lasta. Kõigepealt limpsis ta muidugi piima ära, siis võttis leivatükid järgemööda kõik suhu, imes neist piima välja ja laskis nad põrandale kukkuda. Ta sööb kõike, millest näeb, et inimesed seda söövad. Isegi apelsini ja porgandeid sööb ta. Kui sügisel keedetakse meil pohlamoosi, istub ta palukate puhastamise ajal truult juures ning mangub pohli. Ta sööb neid hea meelega.

Kord andsime talle ühe poolkõrbenud pannkoogi. Tal ei olnud nähtavasti suurt isu, sest ta oli enne söönud. Ta võttis koogi, jooksis aeda ning mattis selle maha kesk lillepeenart, et teinekord, kui nälg on, oleks võtta. Nii teeb ta tihti kontide ja muude söögipaladega.

Suvel, kui ilmad soojad olid, viisime teda tihti merre suplema. See talle meeldis!

Harilikult sõidame suvel maale. Kahju, et teda kaasa ei saa võtta, kuid see oleks liiga tülikas. Ärasõidu eelõhtul, kui meie asju pakime, on ta ärevuses, ta saab aru, et midagi on tulemas. Ta käib ühe juurest teise juurde, niuksub, liputab saba. Ja mulle räägiti, et kui me ära olime sõitnud, oli ta tihti köögis akna peal istunud, üksisilmi tänava poole vahtinud ja ulgunud. Mõnikord, kui ta arvab, et ta on üksinda majas ja et kõik on ära läinud, istub ta aknal ning ulub. Olen siis vahel tema juurde läinud ja küsinud, et mis sa siin ulud?

Siis on tal kangesti piinlik. Mõnikord, kui keegi meist ära on sõitnud, on ta mitu päeva nii kurb, et ei võta isegi sööki suhu. Ja, oh seda rõõmu siis, kui me tagasi tuleme! Ta hüppaks meid peaaegu pikali, kui me talle mitte kohe suhkrut suhu ei topi. Senikaua kui ta suhkrut sööb, kohendame me endid juba „kaitseesisukorda“.

Kord, kui õde oli olnud paar nädalat haigemajas ning kui ta siis tagasi tuli, pidime Teddy enne teise tuppa kinni panema, sest kui ta oleks oma rõõmutuhinas õe najale püsti hüpanud, oleks see õe tervisele halvasti mõjunud. Õde heitis voodisse ja meie tegime voodi ette barrikaadi toolidest ja inimestest. Siis lasksime Teddy õe tuppa tulla. Ta tuli suure jooksuga ning pistis kohe pea tooli seljatoe vahelt läbi. Ta pidi peaaegu koos tooliga voodisse hüppama, kui mitte õde talle saiatükki suhu ei oleks pistnud. Ta tegi vihase näo, sest ta ei saanud nii kiiresti saia alla neelata, kui tahtis. Misjaoks segatakse teda tema rõõmutuhinas?

Iga kord, kui isa väljast tuleb, on Teddy tal kohe uksel vastas. Siis ta väntab sabaga, nagu oleks see lennuki propeller, ja haugub, jookseb isa ümber ringi, nii et viimane vaevalt saab palitut ära võtta, sest ta teab, et kui isa linnast tuleb, on tal alati midagi magusat Teddy jaoks.

Raske on uskuda, et Teddy on kaheksa ja poole aastane. Kõige rohkem viieaastane näib ta, nii elav on ta. Kui õde ja mina või ka keegi teine mürab, jookseb ta kohe sekka ning on siis nõrgema vastase poolt. Või kui mõni meist naerab, tuleb ta kohe vaatama, et mis nad siin naeravad.

Kord kuulasime raadiot. Äkki keegi naerab raadios. Teddy muidugi jookseb kohe meie juurde, vaatab igauhele otsa: keegi ei naera. Lõpuks saab aru, et raadios naerdakse, läheb siis hästi ligi ja kuulatab.

Vanad koerad tihti jäävad vaikseks, ei hooli enam müramisest, kuid tema on alati lõbus, rõõmus ja valmis hullama. Mõnikord, kui jooksen tema eest ülemisele korrale, jookseb ta niisuguse hooga mulle järele, et ajab kõik vaibad segi ja komistab trepil, nii et kukub kas või alla. Aga sest pole midagi. Praegu kukub, kuid sekund hiljem on ta jälle püsti, ja edasi!

Mis puutub vaimsetesse harrastustesse, siis näib, et muusika talle meeldib. Tihti kuulab ta õhtuti saalis lamades mitu tundi raadiot. Ainult, kui mõni liiga koledasti kriiskab laulda või kääksutab viulit, tõuseb ta püsti, haigutab, uriseb, kraabib vaipa, pöörab siis teise külje ja kuulab edasi. Aga kui asi õige hulluks läheb, jookseb ta ära. Ka minu viulikratsimist kannatab ta vaid natuke aega, igatahes üle kümne minuti ta küll ei suuda seda kuulata. Siis

hakkab ta kas urisema või laulab natuke kaasa, kuid harilikult läheb minema.

Öösi magab ta oma kotil, harva ka õe toas, ahju ees. Neil juhtudel läheb ta juba õhtul õe tuppa ning heidab sinna pikali. Kui õde võtab riidest lahti, lamab Teddy rahulikult ahju ees. Kuid niipea kui õde ronib voodisse, hüppab ka tema sinna, üks peatsist, teine jalutsist. Harilikult lõpeb see asi nii, et Teddy on sunnitud kobima ahju ette, ohkab seal paar korda ning heidab magama.

Hulkumine on tema meeldivaim harrastus. Muidugi temale meeldivaim, mitte meile. Sest kes viitsib kesköösi, kui ta akna taga haugub, teda sisse lasta. Esiteks oled väsinud, teiseks on külm ja kolmandaks läheb üles tõustes uni ära. Kuid temale on see ükskõik, kas meil on külm või mitte. Ainult riielda saab ta oma hulkumise eest, vahel harva ka paar piitsahoobikest, rohkem küll naljaks. Aga see ei ole ühele niisugusele koerale nagu Teddy midagi. Läheb teine kord jälle, kui ainult saab.

Kord oli ta viis päeva ära. Alles lehes kuulutamise järel saime ta kätte. Ta oli läinud ühe lihuniku juurde elama, kellel oli ka koer. Lihunik söötis teda lihaga ning Teddy vist arvas, et seal võiks end natuke nuumata lasta.

Ta oli rõõmus, kui meid jälle nägi, ning tuli päris hea meelega koju. Ma olen kindel, et ta oleks isegi kord ikka tagasi tulnud, kodu ta ei unusta. Harilikult, kui ta minema lippab, on ta päev või pool ära. Peale niisugust äraolemist on ta alati väsinud ning magab terve päeva kotil. Tihti on ta ka katki kriimustatud, sest ta on väga riiakas: kus ta ainult suuremat koera näeb, läheb ta sellele kohe kallale. Väikesi koeri ta ei puuduta, tal on piinlik neile haiget teha. Kord läks ta talvel Kadriorus ühe koeraga kaklema. Nad olid nii vihased, et pidid kaklemise juures jalutajad peaaegu ümber lükkama. Pärast olid mõlemad lumised nagu lumememmed.

Kord viisime Teddy ühe tuttava juurde, kellel oli ka koer. Muuseas oli see koer Teddy vend. Meie istusime kohvilauas ning Teddy kõndis mööda tuba ringi ja nuuskis kõik kohad läbi. Korruga tuli Teddy vend sinna tuppa. Ning kohe kaklema! Kõige hullem oli see, et nad läksid kohvilaua all kaklema, nii et kõik tassid ja taldrikud värisesid. Nad oleksid peaaegu laua ümber lükanud.

Ühel talvel juhtus temaga juba tõsisem lugu. Ta oli jälle hulkumas käinud ning tuli koju, suur haav jalas. Panime talle jooti haavale. Tal oli kindlasti väga valus, kuid ta ei liigatanudki, ainult niuksus. Järgmisel päeval viisime ta arsti juurde. Seal ta värises kogu aeg tervest kehast. Arst sidus ta haava kinni. Tal oli kõrge palavik, nii et ta lõdises ja lõõtsutas. Valvasime teda mitu ööd, sest ta katsus sidet oma haava ümbert ära võtta, mille eest

aga arst hoiatas, sest siis ta oleks haava lakkunud ja see poleks haavale hea olnud. Pikkajaks paranes haav ning ta võis juba päris hästi selle jalaga käia. Muidugi ettevaatlikult, sest haav ei olnud veel päris terve. Kuid tema sellest ei hoolinud, esimesel juhusel pani ta jälle lippama ning tihti, kui ta tagasi tuli, olid verejäljed lumel, sest haav oli jälle natuke rebenenud. Kuid aeg kõik asjad parandab, ütleb vanasõna. Ja nii ka Teddy haav oli varsti paranenud. Ta jooksis jälle aias ringi, mängis minu jalgpalliga, kui selle kätte sai, ning ronis puu otsa pandud kepi järele.

Nüüd on ta siiski juba vanemaks muutunud. Ta vurrud ja „habe“ on päris hallid, kehalt ei ole ta ka nii ilus kui vanasti, kui ta noor oli. Ta on ka mõistlikumaks läinud. Kui ta ka minema lippab, tuleb ta harilikult varsti tagasi. Teeb oma tunnise või paarise jalutuskäigu ning on jälle kodus.

Suvel, kui päevad on pikad, istub ta tihti veel õhtu hilja loojeneva päikese paistel rõdu-trepil ning vaatab kaugusse. Ta võib nii mitu tundi liikumatuna püsida. Olen teda salaja vaadelnud, kui ta seal istub. Kõrvad kikkis, otsaesine kortsus, näib ta nagu filosoof. Ning kui juhtum mõnikord teda segama, kui ta nii mõtleb, vaatab ta mulle oma suurte pruunide silmadega otsa, just kui tahaks öelda: „Mis sina, poisike, tead sellest maailmast ja tema asjadest? Sa vaata, et sul kõik õpitud on, ja muud muret sul pole. Sa ei teagi, mis mure on. Sul on soe tuba, sul on riided, sul on isa, ema, sul on süüa, sul on kõike, mida sa vajad, ja saad seda, ilma et sõrmeotsagi liigutaksid, ainult ütled isale. Mina aga pean iga suhkrutükki manguma.“ Ja kui ta nii mõtleb, on tal õigus. — Niisugustel kordadel, kui ta rõdul istub ja mõtleb, näib ta vana auväärsse koerana, ehkki ta just enne müras, just kui oleks ta aastane kutsikas.

Ma tunneksin suurt puudust, kui ei oleks teda. Ta on mulle kui sõber, kui parim sõber. Puudub vaid, et ta räägiks, siis oleks ta päris inimene. Ja ma ei imestukski väga, kui ta rääkima hakkaks. Võttes kokku kõik ta pahad omadused, nagu kangekaelsus ja muud, pean ütlema, et ta mulle siiski kõige rohkem meeldib koertest, keda olen näinud. Võib-olla see tuleb sellest, et olen kaheksa ja pool pikka aastat, mis küll möödusid väga ruttu, temaga koos elanud.

Millest võib ta küll mõelda, kui ta nii kas kõogiaknal või suveõhtul rõduuksel istub? Kas ta mäletab seda, et oli kord väike kutsikas, kes oli kangesti sarnane karuga ühe väikese poisi raamatus, nii et talle selle pildi järgi nimeks pandi Teddy. Vist ei mäleta.

See väike jutustis pole mingisugune elulooline kirjutis, need on vaid üksikud pildid minu parima loom-sõbra elust. See on pühendatud temale, minu sõbrale Teddy'le.

PARVEPOISS

O. Kuningas

B. Lukats'i illustratsioonid

el kevadel ootas Ülo jääminekut jõel erilise kärsitusega.

Juba väikese poisina oli see sündmus teda täitnud elevusega. Kui jää Viirajõel hakkas liikuma pragisedes, hüpeldes, kohati kuhjudes,

teisal laiali paiskudes — alul pikkamisi, siis üha enam kiirenedes, lõpuks pankade metsikult tormates —, oli tore mõne päeva pärast lasta vette uhiuusi purjekaid, milliseid Ülo selleks puhuks oli meisterdanud eelmisel suvel karjas viibides. Olid nägusad kaljased, värskest tõrvatud, ema vanast pearätist valmistatud punased purjed aprillituules pinguli, tinaplaadid põhjakiilu all, et purjekas hoiaks paremini tasakaalu. Peamasti küljes rippus sinisest vihu-kaanest kokkukeeratud paberirullike, millele oli konarliste tähtedega kirjutatud:

ÜLO KASEKÜLI.

Et leidja teaks, kellele laev kuulub. Paadid uitasid nobedasti pärivett. Ülo jooksis nendega kaldal tükk maad ühes, kuni nad kadusid silmist metsavahelisel jõekäänul. Kaugele võisid nad minna: Suurejõe, edasi mereni välja, võibolla võõraile maile. Poisi unistavais meelis oli kõik võimalik.

Need olid poisikese tembud, milledele mõeldes Ülo nüüd ainult muigas. Kuid kevadest kevadesse oli kasvanud temas iha minna kaasa tõtleivate paatidega, liuelda mööda öisi tumedaid vesi, mida valgustavad vaid tähed. Aastad möö-

duid, Ülo sirgus, igatsus jäi. Tuli aeg astuda koolipingilt ellu, rühmata suvi läbi sulaspoisina võõral põllul. Kuid hilissügisel, kui olid läinud kured ja haned, kui ju esimene lumi kattis maad, tärkas Ülo peas imelik plaan, et kui õige talvel vingutada raielangis hoolega saagi ja vibutada kirvest, ent kevadel, jõe vallandudes, kaubelda end Suurejõe parvepoisiks. Mõte aina süvenes. Peremeestele, kes tulid ääri-veeri töökaupa sobitama, vastas Ülo: „Ei sest mehest saa enam adrakaptenit.“ Vangutasid elatanud peretaadid päid, kuid ei saanud Ülost targemaks ühti: poiss vaikis oma kavatsustest nagu haud. Et viimaks ei tule asjast midagi, siis külal hea naerda!

Nädal peale paastumaarjat jõudis viimaks sõnum Kõnnu külla: Viisireius juba palkavat metsapraakerid ja parvetuspealikud nobedaid poisse eelolevaks suurparvetuseks.

Järgmise koiduga asus Ülo teele. Leiva-kott seljas, pikasäärelised saapad jalas — ja kahjunutt kurgus. Esikus veel surus emale pihku sinise rahapaberi: „Ei tea, kunas tagasi tulen, aga eks ma sulle vahepeal saada jälle!“ Rohkem tal kedagi jumalaga jätta ei olnudki, sest isa oli langenud sõjas.

Õhtu eel jõudis Ülo Viisireidu. Küla ise jäi sinava metsa varju; jõeäärseid nõlvakuid täitsid määratud palgivirnad. Asetses ju Viisireiu otse põllislaane südames, mis ulatus penikoorma igasse ilmakaarde. Siin oli veel, mida raiuda ja parvetada.

Palgiriitade taga loitsid parvepoiste laagrituled. Mehi oli koos kenake hulk. Jõgi oli end vabastanud jääkattest tunaeile ööl, praegu oodati kinniste parvede möödumist. Alles ülehommeme võis loota retke algust siingi.

Ülo kogeles oma soovi parvetuspealikule, lühikesele, jässakale isandale nahkjopis, kes hindas kiirel pilgul Ülo kehalist tugevust ja lausub, märkides nime taskuraamatusse: „Hea küll!“

Nii täitus Ülo unistus imelihtsalt. Edasine oli raskem. Kolmandal päeval veeretati palgid jõkke. Järsu veetõusu tõttu oli see aga ammugi ujutanud üle kaldaäärsed heinamaad ja lagendikud. Siit-sealt paistis keset laia hoovust heinaküüne saarekestena. Kärmed-kavalad olid palgid kõrvale hiilima peateest, peatudes põõsaste ja puhmaste vahel, kääruades, kõrgemal pervedel. Ning muudkui parvepoiss mine ja tõuka oma mitmesüülasel pootshaagiga, et ükski palk ei jääks kuhugi tarbetult lesima, vettima.

Säärane karjatamine oli kibe töö, eriti ülolle, kes oli vilumatu. Ta pigistas hambad risti ja pingutas. Palgil püsimise sai ta ruttu selgeks, kuigi selline veerev jalgealune oli ratsuks vägagi tujukas. Kuid egas see mõnikord vettesulpsatamist täismehel midagi tee, sellega harjub peagi.

Nädala pärast oli ülol tunne, nagu oleks ta kogu oma eluaja parvepoiss olnud. Ta käed parkusid tõmmuks, vesi ja tuul lõhestasid näonaha, habemeudemed palgeil tihenesid mustavaks vööks. Ta oli nagu muistne metslane. Ent

oma ulja tuju hoidis ta alal. See aitas mõndagi raskust kergemini ületada.

Laupäeva õhtuks saadi palgid Kulu veskipaisust alla. Sinna lähedusse jääd ka laagrisse. Süüdati tuled. Oli laulu, lõõtspillimängu ja lõbusaid huikeid.

Ülo eraldus teistest. Ta oli veidi nukker. Koduküla oli kaugel, seal osmikus magas ema, või istus üleval ja mõtles kedrates temale. Vaene, kallis ema! Eluaeg ei tahtnud Ülo palke parvetada ega teisi orjata. Kogub raha, paneb kõik paigale, sendi sendi kõrvale, ei kummuta viinapudelit. Hakkab uudismaa-asunikuks, ema veedab vanaduspäevad lahedalt... Koolis õpitud rõõmus lauluviis kippus huulile. Haihtus kurbus.

Pootshaak pihus, hüppas ta kaldaveersele palgile ja tõukas selle keset hoovust. Paistis täiskuu. Jõgi pärlendas. Mets kohas tumedalt, millest aeg-ajalt kostis läbi öökulli huikeid. Aga nobedasti tõttas palgiratsu Üloga turjal.

Äkki võpatas nooruk. Kas ei kuuldunud nagu inimese karjatusi eespool? Tõesti, appihõikeid! Naise või lapse hää pealegi. Nõnda hilja õhtul. See oli kahtlane. Palk sai tõukest uue hoo ja lendas noole kiirusel.

Peagi jõudis Ülo järele pärivett triivivale kummuli paadile, mille põhjast kramplikult kinni hoidis kisendaja. Rohkem polnud mahti vaadelda: raksudes kinnitus pootshaak paadiküljesse, läbi jõe sumades, vesi kurguni, sammas Ülo „vrakki“ tirides kalda poole. Raske see oli, vool oli tugev, kuid õnneks ei olnud jõgi siinkohal väga lai.

Alles kaldal silmitses Ülo „merekadalist“ lähemalt. See oli tütarlaps nisuvärvi palmikutega, lõdisev kui märg kass. Siin ei olnud aega kaotada. Ülo jooksis laagrisse, tõi teki ja naabri poolkasuka, kuhu mähkis tüdruku. Haarates selle süle, küsis ta: „Kus elad? Viin su koju.“

Tütarlaps viipas käega. Ülo nägi taamal sihti, mis lõhestas laane rüppe. „Seal... selle lõpul... metsavahi majas...“ sai tüdruk välja pressida plagisevate hammaste vahelt. Ta külmetus koledasti.

Ülo astus nii kähku kui kandam lubas, et saada vähemalt endalegi sooja. Siht oli pikk, venis üle paari versta. Selle jooksul jõudis plika seletada oma õnnetust: oli sõudnud paadininas püsti olles, salakavalad palgid olid hiilinud ja pörutanud ta vette. Hoidnud paadil servast

kinni, kuid see kallutunud ümber. „Ega ma uppumist kartnud, lootsin käänakul kaldale pääseda, kuid kisendasin siiski.“ Pikkamisi vaibusid tütarlapsel külmavärinad, nagu Ülo läbi kasuka selgesti tundis.

Oli vaikne. Kuu nagu oleks naernud ülalt piiga äpardust. Lai siht oli kui hõbedaga täidetud salv. Imelik oli Ülo meelest nii sammuda võõras, tundmatus laanes, veelgi võhivõõram tüdruk kätel. Kogu seiklus tundus unenäolisena, ebatõeliselena.

Kuid jõutigi kohale. Haukuva hundikoera vaigistas plika mõne hääliitsusega. Majatrepil seisis metsavaht, ärevil ja jahmunud. Ülogi kutsuti sisse, koldes süüdati tuli, tütar kadus tagakambrisse. Vana metsavaht ise keetis pohlaõitest teed külmetuse vastu. Oli sõbralik, lahke vaatega taat, valge habe rinnuni. Rääkis: „Elame siin Lindaga kahekesi, nagu kaks metsavaimu. Ema teisel ammu surnud, vahel olen üsna üksi, Linda käib alles algkoolis. Oli paar talve haige, sellest see viivitus. Tänavu lõpetab, kui tänane suplus teda voodisse ei murra. Ta varemini oli põdurake, hiljemini küll kosus... Läks teine külapoodi pühadekraami ostma. Säh sulle pühad...“ Ja taat pühkis silmi.

Ent juba tuli Linda, kuivad riided seljas, naeris, naljatas, haaras taadil ümber kaela: „Isake, ära muretse, ehmusin ainult, muud viga pole. Teine kord olen ettevaatlikum, saiajahu oli ka poest õnneks parajasti otsas.“

„Kes sedaviisi tohib sõita!“ noomis Ülo.

„Ega muidu, aga ilus õhtu oli — kohe ei läbenud istuda. Ja keegi laulis eemal imeilusasti — või olid see sina?“

Istuti lauda, rüübati tulist teed, Ülo pidi jutustama oma teekonnast. Sattus hoogu, kõneles lisaks tervest oma elukäigust ja kavatsustest. Metsavaht kuulatas mõtlikult, silus habet ja sõnas: „Parvetööle ära kauaks jää, ei ole see amet täitsamehe vääriline. Kogu kopikat ja, kui sõdurileib söödud, astu metsakooli. Saad kindla tee jalge alla.“

Mõte oli Ülole uudne. Ta tahtis lähemalt kuulda metsavahtide elust, töötingimustest ja

-tasuvusest. Elavas vestluses möödusid tunnid. Lõpuks näis see elukutse meeldivat Ülolegi.

Linda istus pooleldi unisena ahjusuu ees järil. Ahjus põlesid praginal tõrvased kännud, leegi verev helk valgustas tuba. Ülol oli nii hubane viibida selle koduse soojuse keskel karmide parvetuspäevade järel, et ta ei raatsinud lahkuda.

„Kuidas su nimi on?“ päris Linda, katkestades meeste kõneluse. „Muidu ei tea elupäästjat tänadagi.“

„Ülo Kaseküli.“

„Ülo Kaseküli?“ kordas tüdruk ja ta unistes silmades virgus mingi mälestus. Ta läks hirvnõtkel kõnnakul kapi juurde, võttis laekast sinise paberirulli ja ulatas selle Ülole. Ülo luges ja punastus: see oli tema poisikesetempe tõendav dokument.

„Ah siis sina saatsid neid toredaid purjekaid, mida püüdsin kevadeti jõest tillukese plikana!“

„Õn see võimalik!“ kahtles Ülo kohmetuses. „Nii kaugel...“

„Oh ei, me elasime varemini Viirasool,“ seletas taat, kes oli loost teadlik.

„Sinna võisid nad küll jõuda,“ mõtles Ülo. Ometi oli kummaline, leida siit laanesülest tükike lapsepõlve. Ta tõusis liigutatult, et lahkuda, sest tahtis varjata oma härdust. Tal oli hell hing: igapäevses tööelus veidi kannatav. Ja seda häbenes ta. „Hommikutähed ju taevas!“ lausus ta vabandades metsavahile, kes tahtis teda veelgi tagasi hoida, sest metsamajas käis külalisi nii harva.

Vana metsavaht surus tal tugevasti kätt, tänades teda südamest: „Kui suvel teenistus lõpeb, tule meile heinaliseks!“ kinnitas ta viimaks.

Linda ütles vaid: „Ela hästi, Ülo Kaseküli! Mäletan sind alati sõpruses, sest sinuta oleksin võib-olla sattunud näkkide külaliseks.“

Seistes taas väljas südaõises karguses, teadis Ülo üht — ja töötas seda endale kindlasti: siia tuleb ta kunagi tagasi. Sest siia randusid tema lapsepõlve-laevad unistatud võõraste maade asemel.

Tellime „Päikese“, mida varem, seda parem!

Ringi ümber kodumaa

Sulev

1.

Ülo ja Lembit elavad Tallinnas, Pärnu maanteel, kõrges, viiekordses kivimajas. Nad on vennad ja Ülo on üheteistkümnepäevane, Lembit aga kahesteistkümnepäevane. Ülo on pisut lühem kui Lembit ja Lembit pisut pikem Ülost. Neile otsa vaadates võib aga kohe öelda, et nad on vennad. Muidugi, nagu poisid kunagi, on nad vahel ka tuttupidi koos ja panevad isal, kellel käsil tähtis teaduslik töö, kõrvvad lukku oma indiaanlaste sõjakisaga. Tavaliselt läheb neil siis üsna haprasti.

Ülol ja Lembitul on ka lell, endine kaugesõidu-kapten. Nüüd on ta meresõitudest tüdinud ja veedab rahulikult Tallinnas oma elupäevi. Ülo ja Lembit külastavad vahete-vahel lelle, sest tal on alati hulk huvitavaid jutte ja läbielamusi kaugetest maadelt tagavaraks. Pilte, relvi ja igasuguseid merikarpe on tal terve tuba täis, kirevatest maakaartidest rääkimata. Ja kapi otsas seisab suur gloobus.

Ka täna pärast lõunat sõitsid Ülo ja Lembit trammiga Kadriorgu, et külastada lelle. Äsja algas koolivaheaeg varsti saabuvate lihavõttepühade eel. Ja Ülol ning Lembitul olid mõlemal head tunnistused taskus.

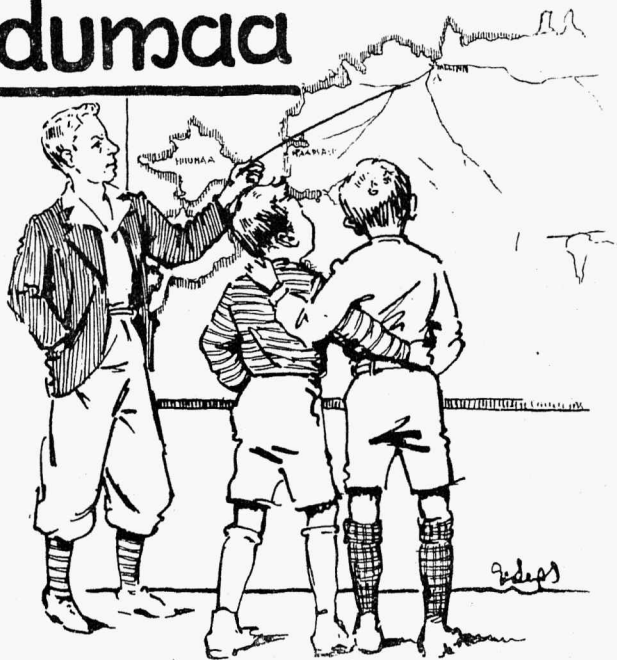
Lell istus töölaua taga, puhudes piibust pakse suitsupilvi lae alla. Ta tervitas poisse rõõmuga, vaatas siis neile otsa ning kibrutas otsaesist: „Noh, mitu nörka koju tõite?“

„Mitte ühtegi!“ vastasid poisid nagu ühest suust. „Ülol oli ainult kolm rahuldavat ja minul neli,“ lisas Lembit juurde, „minul ei jää ajaloos kuidagi aastaarvud meelde.“

„Ema käskis meil sind esimeseks pühaks lõunale paluda. Kas sa ikka tuled?“

„Tore, tore, muidugi tulen,“ muigas lell. „Hakkan nüüd mina üksinda endale pühade ajal toitu valmistama.“

Poisid vaatasid ringi ammututtavas toas, milles aga alati leidus midagi uut ja huvitavat. Lembit vaatles suurt kaarti ja ohkas: „Küll oleks huvitav sõita Indiassa.“

„Aga mina tahaksin Uus-Meremaale,“ sõnas Ülo.

„Minust saab kindlasti merimees,“ tõendas Lembit.

„Ega sina üksi, meist mõlemast saavad kaugesõidu-kaptenid!“ ütles Ülo ja sai vennalt müksu: „Ole vait, näed, lell muigab!“

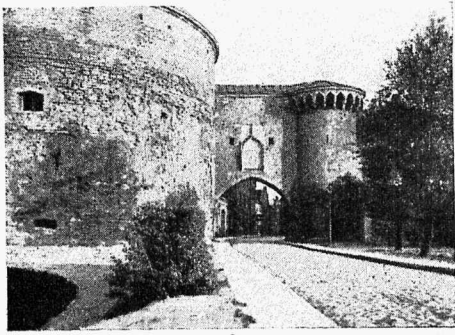
Lell muigas tõepoolest ja sõnas: „Oh, poisid, poisid! Tahate mul maakera risti ja põiki läbi reisida. Aga kas te ka kodumaad tunnete?“

„Kuidas? Muidugi, õpime maateadust,“ kostsid poisid.

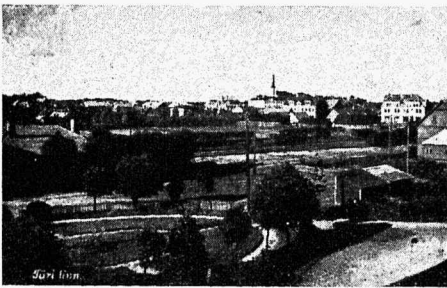
„Aga kus te ise olete käinud?“

Viljandi lossivaremed, mis asetsevad Viljandi lossimügedel. See oli vanal ajal tugev kindlus, sakslased lasksid ta ehitada varsti pärast meie maale sissetungimist (umb. XIV saj.). Ta koosnes lossist ja kolmest eeskindlusest, nii et õige raske, peaaegu võimatu oli vaenlastel sinna sisse tungida. Hiljem, umb. XVIII saj., kui sõdades juba kahurid tarvitusele võeti, lasti loss kõige ta eelkindlustega puruks ja sellest ajast peale on ta jäänudki varemeiks.

Tallinn, Rannavärav. Osa vanast kindlustisest, sellest ajast, kui igal linnal pidid paksud müürid ümber olema, et clanikke vaenlaste eest kaitseda. Vasemal olevat laia torni kutsutakse „Paksuks Margareetaks“.

Türi linn, kus asetseb meie pikim raadiomast, millest oleme kõik juba kuulnud. Siit tuleb ka suurest vabrikust paber, mida meil iga päev nii palju vaja läheb.

Vormsi, Eesti saar, aga elanikud on siin peamiselt rootslased. Siin on igal talul oma väike tuulik, nagu neid sellel pildil kaks tükkki näha.

Poisid mõtlesid: „Noh, Aegviidus, Jänedal ja ühekorra Tartus. Aga siis olime hoopis väikesed...“

„No näete, kipute mere taha, aga kodumaast pole aimugi. Kuidas niimoodi saab?“

„Kas sina oled käinud mujal?“ pärisid poisid.

„Häbi kohe öelda, aga pole parata. Tunnen kodumaad vähem kui Hiinat! Näete, siin on Eesti kaart, enamik kohti on minul täiesti tundmatud. Aga selle puuduse teen käesoleval suvel põhjalikult tasa!“

„Kuidamoodi?“

„Matkan käesoleval suvel kodumaa risti ja põiki läbi. Ja poisid, kui te laisad ei ole ning istuma ei jää...“

„Ei jää!“ hüüdsid poisid jälle nagu ühest suust.

„Noh, siis võtan teid mõlemaid kaasa.“

„Hurraa!“ hüüdis Ülo ja Lembit hõikas: „Elagu lell!“

„Tasa, tasa, poisid, ärge lage alla pörutage. Aga mul on veel hea mõte — teekonnal pildistan huvitavaid kohti ja sina, Lembit, märgid meie huvitavamate seikluste kohad kodumaa kaardile. Materjalid aga saadame „Päikesele“, siis võivad kõik eesti lapsed jälgida meie ringreisu ja õpivad seega oma kodumaad tundma. Ja küll näete, et meie ringreis kujuneb üli-huvitavaks!“

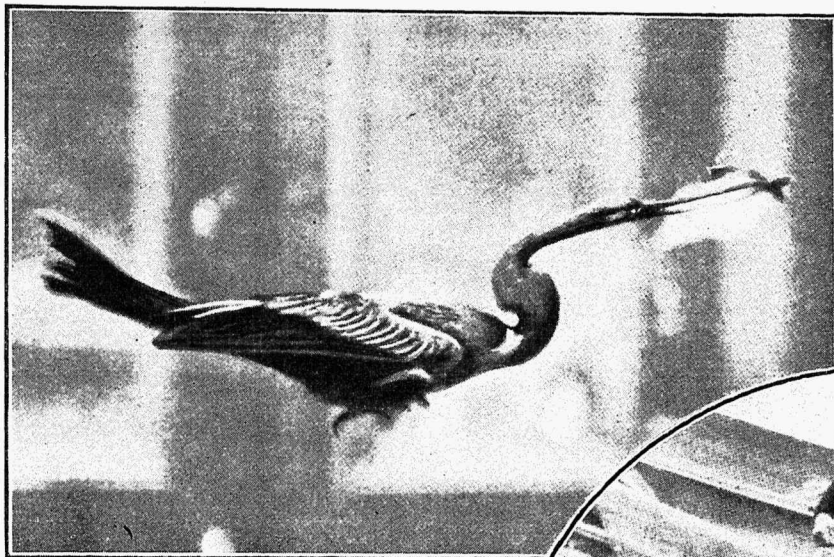
Koduteel Ülo ja Lembit muust ei rääkinudki kui eelolevast ringreisust. Arutasid omavahel, mida kõik kaasa võtta: ujumistrikoo, hambahari, seep, käterätid, plaastrit, pliiatsid, taskuraamatud jne. jne. — ühe sõnaga, sellest tuli terve hobusekoorem.

Järgmises numbris loeme, kuidas Ülo ja Lembit asuvad lellega matkale ja mida nad tee peal kuulevad ning näevad.

Pidage silmas, et „PÄIKEST“ võib tellida alates igast kuust 3-ks, 6-ks ja 12-ks kuuks!

Kormoraan —

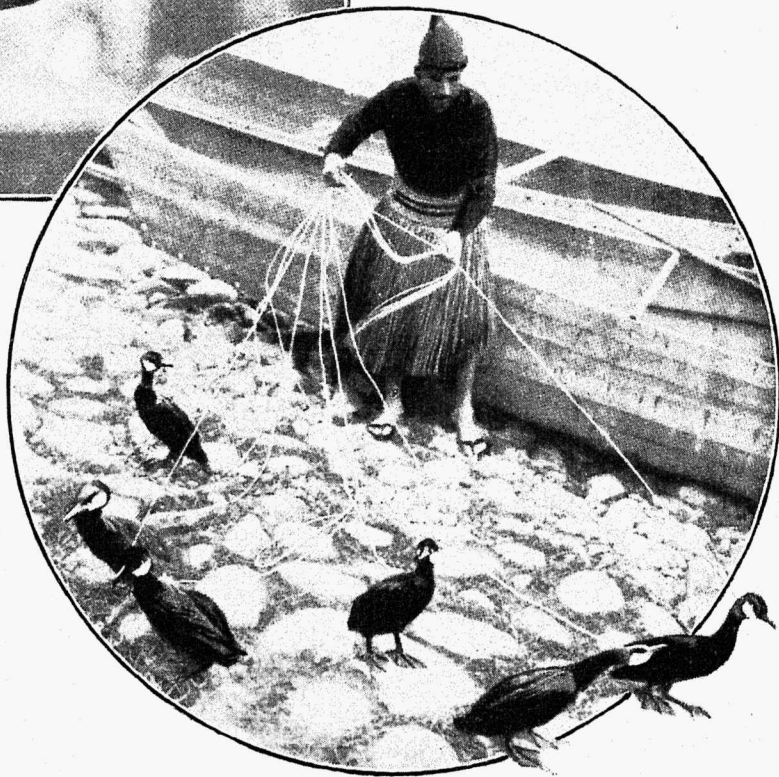
jaapani kummaline tuukerlind

Kormoraan vee all kala kinni napsamas.

Kormoraan, jaapani parditoline, kuid palju väledam lind, on selle poolest tähelepanu vääriiv, et ta ujub vee all niisama kiirelt ning osavalt nagu vee peal. Muidugi teeb ta seda kalu püüdes ning, olgu need nii kavalad kuitahes, kormoraan saab nad ikkagi kätte. Jaapani keeles on linnu nimi lihtsalt „u“. Noh, seda „u-d“ kasutavadki kalurid juba vanast ajast abimeheks kalapüügiretkil. Eriti on see komme säilinud suure Nagara jõe ääres. Muidugi ei saa kalurid nõuda, et nende „u“ nii lahke oleks ja omal vabal tahtel kalu püüaks. Seepärast hoiavad nad linde pika nööri otsas, kuna kaela ümbritsev rõngas takistab tal kala alla neelamast. Niipea kui linnul kala käes, tõmbab kalur ta nööripidi paadi juurde ja võtab tal saagi noka vahelt, kuna „u“ on kohe valmis sukelduma uue kala järele.

Kormoraanidega kalapüük toimub enamasti öösiti tõrviku valgusel. Linnul on ju head silmad, ta näeb kalu ka seal, kus inimese arva-

Jaapani kalamees oma elavate „õngekonksudega“ saabub kalastamast koju. Ta peab vist küll hoollega selle järele valvama, et nöörid ei läheks sassi.

tes on olukord täiesti lootusetu. Tihti, mõnel rahvusliku püha ööl, koguneb kalamehi kormoraanidega nii palju jõe äärde, et üks lootsik on teises kinni. Kinnipüütud kalad praetakse ja süüakse sealsamas, sest jaapanlastelegi, kuigi nende maitse mõne toidu suhtes läheb meie omast kõvasti lahku, pole teadmata asjaolu, et mida värskem kala, seda paremini ta maitseb.

Eesti spordi algpäevilt

Arp Rullingo

Ajal, mil teie isad sportisid, polnud seesuguseid võimalusi sportimiseks nagu tänapäeval. Ja siis olid ajadki teissugused. Kes sel ajal õieti teadiski, mis tähendab sõna „sport“. Ajakirjanduse kaudu nõrgus teateid, kuidas mujal, eriti Inglismaal, tehakse niinimetatud sporti, ent kuidas see tegelikult käib, sellest polnud kellelgi aimu. Noorus on kord säärane, kes otse peab oma ülevoolavat energiat kasutama; noored tahavad joosta, mängida, hullata, see pakub lõbu, toob tervist ja aitab keha arendada. Meie noored kuulsid, kuidas välismaal olevat jooksmises võisteldud, mängitud mingisugust mängu, mille nimeks „jalgpall“, kuidas saadud võistlemise eest auhindu. See kõik pakkus noortele huvi, taheti ka ise võistelda, ja nii hakkas aegamööda ka meil Eestis arenema sport — alul küll mingi kindla suunata, sest ei teatud, kuidas sportimine õieti käib, kuid hiljemini juba teadlikumalt, selle järgi, mida üks ja teine teadis rääkida uut, mis ta lugenud ajalehest, kuulnud välismaal käinud inimestelt või kodusadamat külasthanud merimeestelt.

Kuid enne kui jõuti teadliku spordiharrastuseni, tuli veel palju kibedust kannatada. Sel ajal me polnud vaba rahvas, nagu oleme praegu. Kui selleaegsed noored tahtsid asutada spordiseltsi, siis oli enne palju õiendusi tolleaegse Vene kuberneriga. Näiteks taheti Tallinnas asutada spordiselts, mille nimeks „Linda“ ja mis nime algtähte taheti mahutada ka seltsi märgile. Kuberner aga ei kinnitanud seda kavandit, teatades, et seltsi märgil võib olla ainult venekeelne täht. Tuli saata uus põhikiri uue nimega. Nüüd pandi märgile „K“, täht, mis teatavasti ka vene tähestikus olemas, ja seltsile pandi nimeks „Kalev“. See nimi jäigi püsima ja „Kalev“ Tallinnas on praegugi üks tugevamaid spordiseltsi Eestis ja tema nime tuntakse ka välismaal.

Mitte vähe sekeldusi ei tekitanud rattanumbrite värvi kindlaksmääramine. Teatavasti asutati „Kalev“ rattasõiduseltsina, alles hiljemini siirduti ka teistele spordialadele. Rattanumbrite värviks valiti praegused riigivärvid, sini-must-valge. Kuberner juures käidi ette-

panekut mitu korda põhjendamas ja selgitamas. Värvide saamine oli üldse raske. Vene riigivärvid olid venelastel kasutada ja eestlased neid ei tahtnudki. Ka siin tuli appi hea nõu — soovitud värvikombinatsiooni põhjendati väikese pettusega. Seletati, et vene värve eestlastele ei anta, sest need on ju vene spordiseltsi tarvitada. Lubati leppida tagasihoidlikumaga: võtta vene värvidest kaks — valge ja sinine ning punase asemele paigutada mitte midagi ütleva musta värvi. Selle manöövriga saadi ka praegused värvid — sini-must-valge. Taskus kanti „Eesti lipu“ laulu. Selle kandmine toimus loomulikult salaja, sest selle avastamine oleks andnud võtme rattanumbri värvide saladuse lahendamiseks. Need oleksid kohe ära keelatud.

Mis oleks kuberner tol ajal nendele sportlastele öelnud, kui ta uneski oleks aimata suutnud, et samad värvid paarikümne aasta pärast uhkelt ja kindlalt Toompea lossi ja Pika Hermani torni ehivad?!

Pole huvituseta kuulda, kuidas sel ajal ja enne spordiseltside asutamist sporditi. Üheks sportimiskohaks tolleaegsele noorsoole olid Tondi liivaluited ehk düünid, nagu neid sel ajal kutsuti. Tondi liivaluited olid kauni- maid kohti tolleaegse noorsoo sportlikeks harjutusiks. Seda oleksid nad ka tänapäeval, kui need maa-alad poleks eraldatud sõjaväe piirkonnaks. Düüniplats algas praeguste Tondi kasarmute juurest ja lõppes Nõmme männimetsaga.

Düünidel oli kõikidel spordiharrastamiseks piiramatu vabadus. Harrastati seda, mis kellelegi just kõige enam sobis. Seal joosti, tõugati kivi, mis asendas kuuli, hüpati suurtest liivamägedest alla, nii et liiv tuiskas, käidi ujumas.

Düünidel suhtusid seltsimehelikult üksteisse nii kooliõpilased kui töölised. Palavatel suvepäevadel võeti koos päikesevanne. Et tol ajal valitsusvõimud eesti soost kodanike harrastusile suhtusid umbusklikult, siis pidasid düünipoisid, sellest teadlikud olles, liivalagedikel kooskäimisel eeskujulikku korda.

Düünidele mindi ühiselt, milleks koguneti iga pühapäeva hommikul või argipäeva õhtuti V.-Ameerika raudtee-peatuskoha juurde ja joosti siis läbi heinamaade Tondile välja. Siin tekkisid sekeldused heinamaade omanikkudega, kes ei tahtnud hea meelega näha, et tallatakse teerada heinamaale. Trankmanni heinamaal kord pühapäeva hommikul vana Trankmann oli kogunud oma pere kokku ning ootas sportlaste saabumist, kaigas käes. Et poisid said sellest teada, siis jooksid nad teist, pikemat teed kaudu düünidele, jättes vana Trankmanni pika ninaga ootama. Muidugi see pikem tee väsitas rohkem. Kui jõuti düünidele, siis olid kõik higist läbimärjad, kuid selle eest oli tehtud tubli pikamaa-jooksu treening ning pealegi vanale Trankmannile vingerpussi mängitud.

On loomulik, et see vabas õhus sportimine tegi kõhud tühjaks. Ühel pühapäeval, kui terve päev oli sporditud nii suure hooga, et keegi ei mallanud söömagi minna, tundsid poisid eriti suurt nälga. Keegi poistest oli välja uurinud, et läheduses naudib üks noorpaar käsikäes looduse ilu, kuna võileibade pakk on neist kümme sammu eemal. Otsustati noorpaar üle trumbata. Tasa hiilis üks osa poisse võileibade poole, kuna teised raputasid puid, et viia noorpaari arvamiselt, nagu oleks suur tuul. Sel moel ei kuulnud noorpaar ka lähenejaid. Nii jõutigi võileibade juurde ja toodi need ära. Pärast sportimist maitsesid nad ülihästi. Neid vigureid tehti ainult häda sunnil, sest tühi kõht ei anna häbeneneda. Muidu olid nad aga korralikud poisid, kelledest hiljemini võrsusid meie paremad sportlased.

Hiljemini, kui organiseeriti spordiseltse, suurem osa neist poistest siirdusid spordiseltsidesse. Üheks vanemaks spordiseltsiks oli, nagu öeldud, „Kalev“.

„Kalev'i“ liikmete välisteks tunnusteks olid vormimüts ja hall ülikond. Selle mütsiga tuletasid seltsi liikmed meelde soome üliõpilasi. Vormis tehti ka jalgratastel väljaõite. See ei meeldinud teistele seltsidele, eriti aga „Unionile“, kuhu koondusid sakslased, peamiselt kadakad. Viimased ei sallinud eestlasi ja katsumisid igal kohtumisel eestlasi solvata. Nii

tähendati eestlastele: „Der Schuster bleibe bei seinen Leisten“ ning „Was haben die Bauern hier zu suchen?“ („Kingsepp jäägu oma liistude juurde“ ja „Mis on talupoegadel siin otsimist?“). Nendele väljakutsetele vastati rahulikult: „Sinu isa pastlad on veel minu eeskojas.“

Tihti oli noorsool oma ülevoolava hoo juures viperusi ja esines vallatusi, kuid üle võimalikkude piiride ei mindud kunagi: ulakust ei tehtud. Mõnda aega elati koos teater „Estoniaga“ ühise katuse all Sakala tänaval, kus praegu asub „Töölisteater“. Kui suures saalis toimus parajasti ettekanne, korraldati eesruumis, mis määratud jalutamiseks, kelgusõitu. See tekitas müra ja oli seetõttu korrarikkumine. Maksmas oli vali distsipliin. Hakati uurima ja juurdlema, kes oli sõitja, kuid alati olid sõitjad kadunud kui tina tuhka. Kuigi pandi vahid välja, jätkati ikkagi kelguga sõitmist. Kui vahid tulid üleannetuid noormehi tabama, ei saadud enam kedagi kätte. Kõik olid „ära auranud“.

Noortel muutub ju elu tihti igavaks. Müratakse, tehakse koerust, ilma et seejuures mõeldaks midagi halba.

Ometi tehti sel ajal ka tõhusat tööd. Sporditi, vaatamata viletsatele oludele ja võimalustele. Oldi innuga asja juures. Tihti tuli võidelda suurte raskustega. Sõja ajal oli keelatud ruumide valgustamine. Sel ajal käidi võimlemas Nikolai gümnaasiumi võimlas. Et valgus välja ei paistaks, tehti võimla hiiglaakendele mustast kalingurist katted ette ja selle saladliku loori taga harrastati võimlemist. Kuid asi ei olnud veelgi korras. Tolleaegne gümnaasiumi direktor leidis, et valgus ikkagi küllalt kaetud ei olnud, ja kartes sõjaväe-võimused, keelas võimlemise ära.

Võideldi paljude raskustega, enne kui saadi oma keha arendada, mis tänapäeval nagu endastmõistetavaks asjaks on saanud. Ometi võrsus sellest ajast sportlastekaader, kes viis eesti spordi kõrgele. Käidi olümpiamängudel, võisteldi kõigis suuremates maailmalinnades ja ikka tuldi tagasi suurte võitudega, võitmatute meistritena.

Lõbusaid kevadpühi soovib kõigile „Päikese“ lugejatele ja kaastöölistele „Päikese“ toimetus.

Peeter tahab terve olla

Peetri ristiisa oli oma vanusele ja rohketele hallidele juustele vaatamata alati terve, heas tujus ja elurõõmus. Peeter ei osanudki teda haigena või tusasena kujutleda. Ise rääkis ta sageli, et see oleks päris ülekohus, kui arst, kes teistele peab tervise hoidmist õpetama, on ise sageli haige või tusane. Peeter võrdles ristiisa oma isaga. Viimane oli kuski büroos ametnikuks, kaebas sageli peavalude üle, oli alati väsinud ja tihtigi õige pahuras tujus. Peeter tahtis olla ristiisa sarnane ja oli juba ammu otsustanud temalt pärida tervise ja hea tuju säilitamise saladust. Kord oma järjekordsel külastamisel tegigi ta sellest juttu.

„Kuule, ristiisa,“ algas Peeter. „Sa oled minu isast mõned aastad vanem. Juuksed on sul märksa hallimad kui temal, kuid tervis on alati hea ja tuju parem. Isa kaebab sageli peavalude üle, ei taha minuga mängida ja jalutada. Ütleb, ta olevat väsinud, ja viibib tihti haigena voodis. Millest see tuleb? Palun, seleta seda mulle, sest tahaksin püsida sinu sarnasena terve ja alati heas tujus.“

„Tervise ja hea tuju omandamise ning säilitamise viise on mitmeid. Oled ehk kuulnud ütlust — terves kehas olgu terve vaim? See tähendab seda, et peame hoolitsema oma keha ja vaimu tervishoiu eest. Esialgu näib see raske, kuid lähemal vaatlusel näed, et seda ütlust võib kohandada igale elukutsele ja see polegi nii raske. On vaja ainult head tahet, julget algust ja peagi muutub see harjumuseks ning igapäevseks, endastmõistetavaks asjaks.“

Sinu isa töötab pooled päevad büroos, kinnises ruumis. Värsket õhku saab ta ainult tööle minnes ja sealt tulles. Peale seda mõned väiksemad jalutuskäigud pühapäeviti. Büroos paljud ametnikud suitsetavad, mille tõttu ruumide õhk on rikutud. Töö ajal tuulutatakse ruume harva. Säärast suitsust õhku peavad seal kõik sisse hingama. Suits, sattudes kopsudesse, mõjub vere kaudu kogu organismile, kutsudes esile mitmesuguseid mürgistusnähte, mis väljenduvad kergematel juhtudel peavaludega, raskematel isegi oksendamise ja minestusega. Raske on keelata suitsetamisega harjunud inimesel töö juures seda tegemast, kuid siis peab

vähemalt hoolitsetama sageda toa tuulutamise eest.

Viibides pooled päevad toas laua taga liigub inimene vähe. Keha nõuab aga oma korralikuks tegevuseks võrdlemisi rohket liikumist. Võrdle sportlast büroo-inimesega. Sportlane on sirge seljaga, julge ja energilise ilmega. Büroo-inimene on tavaliselt väsinud ilmega. Käik on tal aeglasem, loium ja kogu lihastik nõrgalt arenenud. Siin tuleb esijoones hoolitseda kehalise kasvatuse eest. Võimalusi selleks leidub ka tööga ülekoormatud inimesel heal tahtmisel alati. Hommikuti tuleb peale ärkamist teha lahtise akna all võimlemisharjutusi, vabal ajal teha jalutuskäike, korraldada koos teistega võimlemistunde — see on viis, kuidas võib kehalist kasvatust korraldada. Eriti rõhutan jalutuskäike. Neid tuleb teha linnast välja, vabasse loodusse. Pole otstarbekohane seejuures koormata end rohkete söögi- ja joogipakkidega. Kaasa tuleb võtta vaid niipalju, et vajadusel saaks suur nälg kustutatud. Küll koju tagasi tulles maitseb toit seda paremini. Jalutuskäikudel tuleb pöörata tähelepanu loodusele. Kes oskab seda vähegi vaadelda, leiab igal pool ikka midagi vaatamisväärset ja rõõmustavat. Väiksemaid jalutuskäike tuleb teha iga päev, vähemalt õhtuti enne magama heitmist. Seejärel tuleb ka uni parem. Paljudes korterites pööratakse toa tuulutamisele liialt vähe tähelepanu. Õhk on seal alati umbne ja rikutud. Pea meeles, Peeter, et värske ja puhas õhk on esmajärguline tervise säilitamise vahend.“

„Aga, ristiisa,“ katkestas Peeter ta juttu, „kui me tube sageli tuulutame, siis jahutame ju toad ära ja neid tuleb rohkem kütta. Puud on aga hirmus kallid, nagu seda ema alati toonitab.“

„See on eksiarvamine, mu poiss. Toa korralik tuulutamine ei nõua sugugi rohkem kütmist. Jahe õhk, mis sagedal lühiajalisel, kuid küllaldaselt toa tuulutamisel tuppa pääseb, soojeneb kiiresti ega nõua sugugi suuremat puude kulu. Täpsemad sellekohased uurimused näitavad, et korralikult tuulutatud toad on kuivemad kui tuulutamata toad. Sääraste kuivemate tubade kütmine nõuab alati vähem puid kui niiskete tubade kütmine.“

„Meil koolis ei taha paljud poisid võimelda. Käivad arstide juures võimlemisest vabastamise tunnistuse saamiseks. Sinu jutu järgi on see ebaõige.“

„Just nii, Peeter. Kooliõpilastel kui ka täiskasvanutel on sageli nagu mingi hirm võimlemise ees. See on täiesti asjatu ja vale. Mõistlik võimlemine mõjub ainult karastavalt ja tervendavalt. Inimene, kes ei või võimelda, peab olema juba raske haige. Pea kõikide kooliõpilaste seas esinevate haigustega võib õpilane võimelda. Võib-olla oled isegi tähele pannud, et haiged õpilased, kes ei võimle, teevad väljaspool kooli märksa suuremaid ja jõudunõudvamaid liigutusi, jooksevad ja mängivad märksa rohkem kui seda võimlemine nõuab.“

„Seda küll, aga paljud poisid räägivad, et see on asjatu toiming, mis ei too mingit kasu. Kuid nagu nüüd näen, on see hädavajalik meie kehalise tervise säilitamiseks.“

„Mitte ükski kehalise, vaid ka vaimse. Eeskujulik võimlemine nõuab ka vaimset kaasa-
elamist. Täpselt eeskirjade järgi sooritatud harjutustel on vaimsele arenemisele suur mõju. Sportlane, kes oma liigutustesse paneb vaimset pinget, indu ja tahet — saavutab alati märksa rohkem kui tuim, ükskõikne sportlane.“

See on ainult üks osa sellest küsimusest, mida puudutasid, Peeter. Tänaseks aga aitab, ja lähme nüüd jalutama. Värske õhk ja päike kutsuvad meid välja. Teinekord jätkame oma juttu.“

A.

Meie oma kaastöö

Väike äpardus

Lilju, 13-aastane

See tohiks igapäev selge olla, et inimeselaps kooli astudes näeb, kuuleb ja õpib nii mõndagi, millest tal ennem aimugi ei olnud. See ei käi mitte ainult mitmesuguste õppeainete kohta, mida lahked õpetajad nii väga püüavad meile pähe istutada, vaid ka kõige muu kohta, mida näed, kuuled ja õpid oma kaasõpilastelt.

Nii, olles algkooli 4. klassis, rääkis mulle mu pinginaaber (ja see sai selle tarkuse oma kord oma äsja keskkooli astunud vennalt), et päheõppimiseks ei tarvitse ülesantud luuletiste kallal sugugi nii palju vaeva näha, nagu mõni rumal ja vilumatu õpilane seda teeb, vaid aitab juba sellest, kui õhtul magama minnes paned päheõpitavat luuletist sisaldava raamatu ööks padja alla. Voodisse heites tuleb kohe silmad sulgeda ja mõelda pea all olevale raamatule. Kui oled magama jäänud, roomavad luuletise read iseenesest raamatust pähe ja hommikul ärgates on terve luuletis selge kui vesi.

See uudis oli mulle seni tundmatu ja mina jäin Leidale, oma pinginaabrile, ammuli sui otsa vaatama. Uskumatuna paistis mulle see lugu ja ma küsisin:

„Kas see ka tõesti õige on ja kas sa ise ka alati niiviisi teed?“

„Mina ise ei ole veel proovinud,“ tõendas Leida, „aga minu vend Ülo tarvitab seda õppimisviisi juba ammust ajast, nagu ta mulle alles eile rääkis, ja temal on alati head numbrid koolitunnistusel.“

„Mis siis viga!“ mõtlesin ma endamisi. „See asi tuleb kohe ära proovida. Kui Leida jutt õige on, siis ei tarvitse tulevikus matemaatika-ülesannetegi kallal enam vaeva näha: õhtul magama minnes pane matemaatikaraamat, vihk, tindipott ja sullepea muudkui padja alla, sulle silmad ja püüa mitte meelest lasta, et sul säärased asjad pea all on, ja kui hommikul ärkad, on matemaatikaülesanded õieti lahendatud ning puhtalt vihku kantud.“

Ja sealsamas tuligi mulle meelde, et juba homseks on meil antud õppida 40-realine luuletis. Mis muud kui tarvis proovida Leida õpetust.

Õhtul magama minnes panen hoolikalt eesti keele lugemiku padja alla ja sulen silmad. Seal tuleb mul aga korruga meelde, et raamat on luuletisi täis, pikki ja lühikesi, raskeid ja kergeteid, ja kes kindlustab, et just see õige pähe hakkab. Tõusen voodist ja panen ülesantud luuletise kohale paberiribakese raamatu vahele. Siis ronin uuesti voodisse ja püüan magama jääda.

Und ei tule... kogu aeg on meele raamat pea all ja silmade ees näen meie emakeele-õpe-

tajat. Nii möödub hulk aega, kuni lõpuks uinun.

Näen unes, et olen klassis. Õpetaja hüüab minu nime ja käsib mind luuletist üles öelda. Algan julgelt ja peatumatult. Jõudnud pooleni, näen õpetajat peaga noogutamas, mis tähendab: „Väga hea, istu!“

Hommikul ärgates on unenägu veel värskest meeles, kuid luuletis on just kui peoga meelest pühitud.

Kuidas on see võimalik? Ja imelikul viisil ei ole mul isegi aimu, mida see luuletis pidi sisaldama. Kuid järelevaatamiseks enam aega ei ole. Haaran raamatu padja alt, panen ta teiste kooliraamatute juurde ja ruttan kooli.

Esimene tund on kohe emakeeletund. Õpetaja tuleb klassi, lööb päevaraamatu lahti, veendub klassi tänases koosseisus ja asub aine juurde.

Mul oli seni õnn kuuluda parimate õppijate hulka ja, just kui andes nõrgemaile aega õpetüki meeldetuletamiseks, õpetaja mõnikord algab parimate õppijate küsitlemisega.

Minu nimi „M“ tähega seisab õpilaste nimekirja keskel. Meie emakeele-õpetajal on muidu kombeks alata kas tähestiku algusest või lõpust. Kuid täna — kas ma õieti kuulsin — kas ei oelnud õpetaja mitte „Laine Mägi“?

Vaatan imestudes ringi, kas keegi ei tõuse, kuid samas näen, et kõigi pilgud on pööratud minule. Ja teiskordselt kõlab õpetaja hääl: „Laine Mägi!“

Tõusen aeglaselt ja liginen ettevaatlikult õpetaja lauale. Liikudes kaasõpilaste pinkide vahel püüan meelde tuletada vähemalt luuletise pealkirja, kuid seegi osutub asjatuks, — ma ei tea tänasest luuletisest üldse mitte midagi!

Nii jõuan ma lõpuks õpetaja laua juurde ja jään seisma. Olles valmis kuulama, vaatab õpetaja mulle otsa. Sama teevad ka kaasõpilased. Mina aga seisan kui laternapost ega saa sõnakestki suust.

Nõutult vaatan klassis ringi, kas ei sosista keegi luuletise algustki või pealkirja, aga ühtki suud ei liigu abivalmilt. Juba ütleb õpetaja mulle luuletise pealkirja, kuid ma ei leia võimaliku olevat sedagi korrata, sest pealkirjale peaks järgnema ka luuletis ise või vähemalt selle esimesed read, aga kust ma neid võtan, kui ma tänaseks ülesantud luuletisest üldse midagi ei tea?

Niisuguses piinlikus vaikuses möödub tükk aega, kuni õpetaja ütleb:

„Laine Mägi! Mul on alati kahju, kui õpilased valmistavad mulle pettumusi. Eriti kahju on aga, kui pettun parimates õpilastes. Istu!“

Pärast tunde oli mul sama õpetajaga pikem kõnelus. Luuletise õppisin järgmiseks päevaks selgeks ja parandasin seega eelmise päeva äparduse.

Aga kaasõpilaste õpetusi ja nõuandeid mina enam ei usalda...

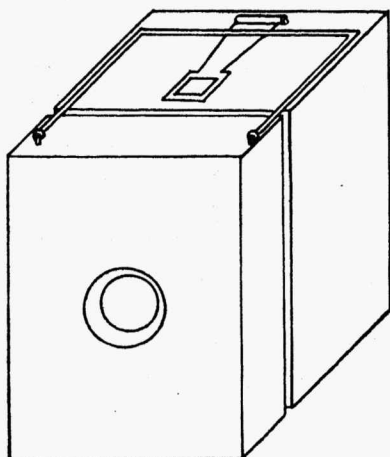

Endavalmistatud fotoaparaat.

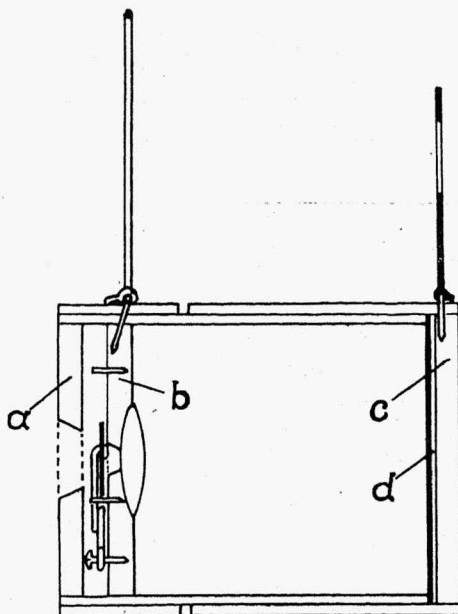
Fotoaparaadi valmistamiseks vajame väikest suurendusklaasi, natuke paksemat pruuni pappi, vineeri, tükike plekki, traati, liimi ja väikesi naelu.

Vaadates jooniseid näeme, et aparaat on päris lihtne plaatidega kastaparaat pildisuurusega $4,5 \times 6$ cm. Loodame, et selle valmistamine vähegi nupukale poisile ei tee suuremat raskust.

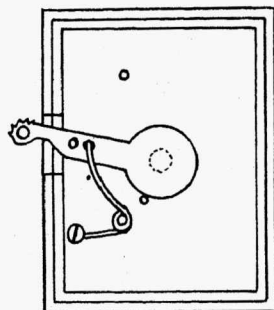
Nüüd asume tööle. Kõigepealt peame muretsema väikese suurendusklaasi, mida võime osta mõnest optikaärist. Ostmise juures peab tähele panema, et klaasi tulipunkti kaugus oleks umbes 6—7 cm, ja ta võib olla üsna väikese läbimõõduga. Järgmiseks lõikame vineerist välja aparaadi tagumise külje *c* (joon. 2) ja kaks vineerplaati *a* ja *b*, mis on papi pakuse võrra igast küljest väiksemad kui plaat *c*. Plaadile *b* teeme täpselt keskele 4 mm suuruse augu, kuid mitte suurema, ja kinnitame selle taha suurendusklaasi, mida me nimetame objektiiviks. Plaadile *a* puurime keskele 1 cm läbimõõduga augu ja teeme selle veidi koonusekujuliseks. Nüüd valmistame papist nelinurkse toru, mille avause suurus on $4,5 \times 6$ cm ja pikkus umbes 2 cm pikem objektiiv tulipunkti

Joon. 1.

Joon. 2.

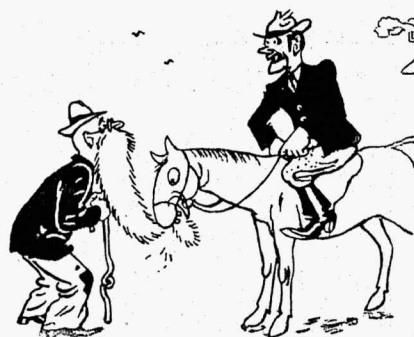

Joon. 3.

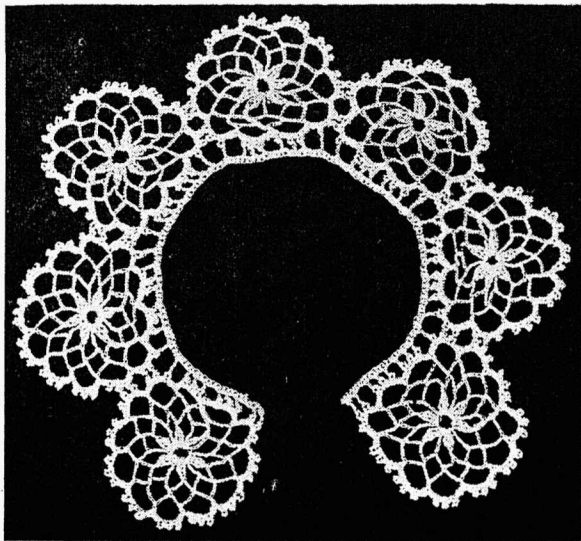
kaugusest. Vajame veel tuhmklaasi. Asetame objektiivilaua *b* papptoru sisse ja asetades tuhmklaasi tuhmi poolega objektiivi poole kesta teise otsa, kus tavaliselt peab asetsema fotoplaat *d*, reguleerime seal kujuneva ümberpööratud esemekujutise teravaks. Eseme kaugus objektiivist olgu umbes 10 meetrit, siis saame võtta maastiku- kui ka lähemaid võtteid. Siis kinnitame objektiivilaua väikeste naeltega papi külge ja valmistame õhukesest plekist avamismehhanismi, nn. katja, mis on kujutatud joonisel 3. Vedruks võime kasutada vedrunõela, mille ühe otsa kinnitame katja ja teise objektiivilaua külge, aga nii, et ta võimaldaks katjal vabalt liikuda. Katja katva osa teeme 2 cm suuruse läbimõõduga. Selle liikumist piirame väikeste naeltega. Esikülje *a* kinnitame nii, et katja saaks vabalt liikuda. Valmistame veel aparadi tagumise külje. Selleks kinnitame plaadi *c* külge 5,5 cm laiuse pappriba ja vaatame, et ta sobiks aparadi esimese osa peale kaunis tihedalt. Esimese osa peale kleebime veel ühtluse saamiseks kitsama pappriba. Aparadi värvime seestpoolt üleni mustaks ja väljast võime ta üle kleepida musta raamatuköitmise-kalinguriga. Jääb veel teha pildiotsija. Selle esimese osa teeme traadist ja kinnitame ta liikuvalt täpselt objektiivi kohale aparadi peale. Mõõdud on $4,5 \times 6$ cm. Tagumise osa valmistame plekist ja teeme ta nii, et avaus

langeks esimese osa keskkoha. Avause suurus $1 \times 1,5$ cm. Mõlemad osad kinnitame liikuvalt, nii et neid saaks aparadi pealmise osa peale kokku murda (joon. 1). Sellega oleks meil fotoaparadi valmis.

Aparadi valgusjõud on umbes 1:16 ja saame teha ainult ajaga võtteid. Nende kestused määrame vastavatest valgustustabelitest. Plaadi sissepanek ja väljavõtmine toimub kas päris pimedas või rubiinpunase tule valgusel. Selleks lahutada aparadi mõlemad osad ja tagumise osa põhja panna plaad valgustundliku kihiga ülespoole. Kui nüüd jälle aparadi kokku paneme, jääb mõlema osa vahele plaadi paksune vahe, mille kaudu on hea kontrollida, kas aparadi on täis või tühi.

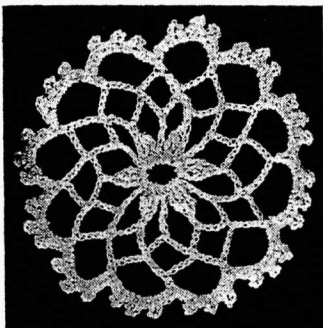
„Kas te võite mulle juhatada, kust saaksin oma hobuse jaoks natuke heinu?“

Nii näeb välja endaheegeldatud krae.

Seekord, tüdrukud, heegeldame oma kleidile ise pitskrae. Esiotsa võib-olla see paistab mõnelegi olevat suur töö, aga ärge laske endid sellest kohutada. Kui asute tööle, näete peagi, et heegeldus edeneb õige jõudsasti, ja tehes iga päev ühe rõngagi, on umbes nädala ajaga krae valmis. Soovite samasuguseid kätiseid ka sinna juurde, kulub teine nädal veel, aga see pole ju kuigi palju, arvestades, et endatehtud esemed kõvaduse poolest palju kauemini vastu peavad kui ostetud pitsid. Muidugi, kui olete hästi virk, võite krae teha valmis paari päevaga, võib-olla juba kevadpühadeks kannab teist mõnigi endaheegeldatud pitskraed kleidil.

Juurésolev krae seisab koos üksikutest mo-

Üksik motiiv.

tiividest, mis kõik on üksikult valmis heegeldatud, enne kui nad on liidetud kraeks. Motiivi heegeldamisega alustame keskelt. Esimeseks reaks teeme 12 õhksilma, millest viimase liidame esimese külge, nii et moodustub rõngas. 2. rida: 10 õhksilma, 3 kolmekordset sammast, millest kahe esimese tulba juures kolmas kord jätame läbi tõmbamata, kolmanda tulba juures aga tõmbame kõik korruga läbi, 7 õhksilma, 1 kolmekordne sammast, 7 õhksilma, 3 kolmekordset sammast, jne. kuni ring täis. 3. rida algab eelmise rea 7 õhksilma hulgast 4-ndast peale, kuni sinnani tuleb lõng üle kolme silma edasi viia. Nüüd teeme 9 õhksilma ja kinnitame need järgmisele 4-ndale õhksilmale eelmisel real. Nii kogu aeg, kuni jälle ring on läbi. 4. rida: 12 õhksilma, kinnitatud eelmise rea 5-nda õhksilma külge. Viimane rida: kolm neljasilmalist tippu, igaühe vahe üks kinnissilm, viis kinnissilma üle eelmise rea õhksilmade, jälle kolm tippu jne.

Kui motiive on juba niipalju, et jätkub kraeks, lõikame ise või laseme emal paberist välja lõigata krae lõike (seda saab kõige paremini mõne vana krae järgi teha), asetame motiivid lõikele, pistame nad sinna nõelaga kergelt kinni ja nüüd heegeldame kaelaveere, kuhu kõik motiivid kinnitame sammaste abil. Ka ühendame motiivid omavahel paari nõelapistega. Kui krae valmis, harutame ta lõike küljest lahti, triigime õige kõvasti ära ja polegi enam muud teha kui hakata seda kandma.

Kraed kinnitada võite vajutusnööbiga. Või jälle kõita nööri, mis juhul on soovitav nööri punuda samast lõngast, millest heegeldatud kraegi. Kui juhtub, et te vähest ei oska nööri punuda, küsige vanaemalt, vanaisalt või mõnelt tuttavalt vanemalt inimeselt järele, kuidas vanasti, kui maal veel kanti peajasjalikult pastlaid, punuti pastlanööri. Küll näete, see on äärmiselt lihtne, aga tuleb õige kena välja. Nööri otstesse meisterdage väikesed tupsud. Muidugi saab säärast lihtsat asja osta õige odavasti igast pudukauplusest, aga kui oleme hakanud juba ise midagi tegema, siis teeme selle ka täiesti lõpuni.

Kätisteks jätkub juba neljast motiivist. Samu motiive võime kasutada ka laudlinade kaunistamiseks, kusjuures on soovitav võtta linaks linane riie. Päril ilusad näevad valged rõngad välja ka pleekimata linase kaunistisena.

Üks sõidab üles, teine alla.

FILMINURK

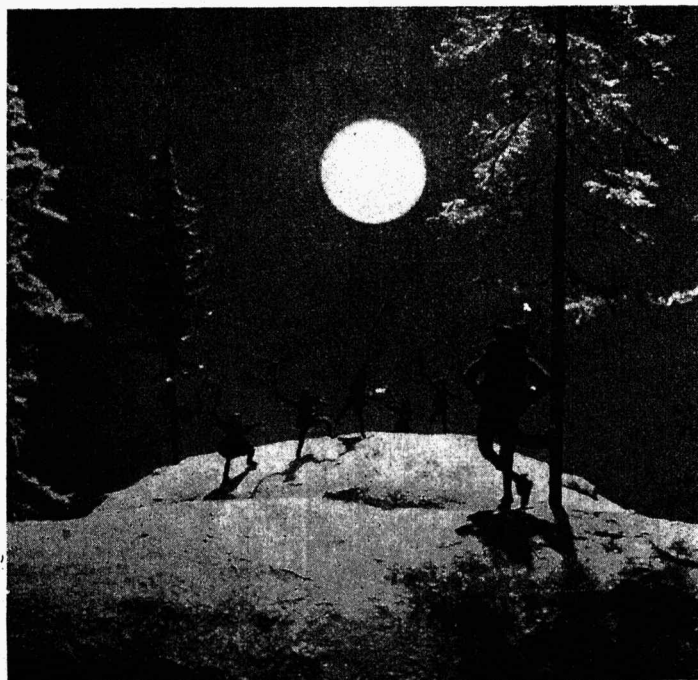
Juuresolevad pildid kujutavad stseene uuest huvitavast „Ufa“ lastefilmist, kus esinevad meie kõigi head sõbrad ja tuttavad Reinuvader Rebane ja hunt Kriimsilm. Vana Reinuvader istub metsas ja mõtleb, kuidas saaks kõhutäidet. Jahile minna tal just suurt lusti ei ole, ta tahaks parema meelega kustki midagi saada kavaluse abil. Seal tuleb talle korruga meelde sõber Kriimsilm, kes alles eile rääkis, et tal praegu suurt toidumuret pole — kelder kalu täis. „Vaatame,“ mõtleb rebane, „vahest saame sealt midagi kätte.“

Hunt istub kodus, üks jalg üle teise, ja laiskleb. Reinuvader läheb sisse ja küsib, kas Kriimsilm ei taha temaga koos kalale tulla, ta teadvat koha, kus kalu on nii palju, et tõsta muudkui käpaga teisi välja. Hunt kui ahne loom on muidugi nõus otsekohe kaasa minema.

Rebane viib hundi külakaevu juurde. „Oota,“ ütleb ta, „ma lähen alla ja vaatan, kas kalad veel seal on.“ Ta istub pange ning sõidab kaevu. „Oh,“ hüüab ta sealt, „küll on palju kalu. Ei jõua lihtsalt suhu toppida teisi.“ „Too mulle ka!“ hõikab hunt ülevalt kannatamatult. „Tule ise alla otsima,“ vastab rebane kaevust. „Istu teise pange ja sõida siia.“ Hundil pole saagi-ahnuses enam aega millegi üle järele mõelda, ta istub teise pange ning sõidab kaevu, Reinuvader aga sõidab tema raskuse mõjul alt üles.

Hunt vaatab all ringi, aga mingisuguse kala sabaotsagi pole seal näha. Natuke õudne hakkab seal ka üksinda ja ta pistab karjuma, et rebane ta välja tõmbaks. Külänaine, kes vahepeal tulnud kaevu juurde vett võtma, kuuleb alt hundi ulgumist ja hakkab omakorda külarahvast appi karjuma. Need tulevadki kaigaste ja hangudega. Ja kui siis Kriimsilm kaevust välja kistakse, saab ta niipalju hoope, et viimaks veel vaevu poollongates ja siniste külgedega metsa pääseb.

Kodus leiab ta veel õige hullu üllatuse eest. Reinuvader on ta keldri kaladest nii tühjaks teinud, et sinna ühtki soomustki pole järele jäänud. See oligi siis tema kalapüügikoht.

Nuiade, kootide ja tõrvikutega varustatult tormavad talunikud metsa, et ükskord ometi Kriimsilmale neile tehtud kurja kätte maksta.

I auhinna omandaja J. Hanko. Kirjutab enesest nüüpalju: „Olen 14 aastat vana ja käin Tallinnas Tõrvand-Tellmanni Inglise Kolledži 6. klassis. Minu armsamad harrastused on muusika (mängin viiulit), kirjandus ja sport. Olen ennegi kirjutanud mõned väikesed jutukesed, kuid pole neid kunki avaldanud.“

„Päikese“ ilukirjandusliku võistluse tagajärjed.

Et käsikirju saabus võistlusele õige suur virn ja enamik neist polnud mitte sugugi pahad, siis andis toimetusel hulk aega kaaluda, enne kui saadi langetada otsus parimate kasuks. Auhiinad kujunesid järgmiselt.

I auhind: Teddy — J. Hanko, 14-a., Tallinnast.

II auhind: Roheline vabariik — Ants Salum, 14-a.; Võrust.

Ants Salum, II auhind. „Olen praegu 14-aastane ja õpin Võru keskkooli reaalaru I klassis. Sündisin 14. dets. 1923. aastal Ahja mõisas, Tartumaal, kus mu isa oli metsnikuks. Et aga isa pidi ametikohta muutma, pidin ka mina ühes vendadega kolima Missosse, Võrumaale. Missos käisin ma ka algkoolis, kus tundsin huvi kirjanduse vastu. Olen oma töid avaldanud „Õpilastelehes“, „Lastelehes“ ja nüüd saatsin ka „Päikesele“ oma töö, kus sain II auhinna. Saadan oma pa-

rimad tervitused „Päikese“ toimetusele kui ka „Päikese“ armsatele sõpradele. Soovin ka kirjavahetust 13- kuni 14-a. õpilastega. Minu aadress: Maleva t. 11, Võru.“

III auhind: Minu suvituselamused — Heljo Viisimaa, 12-a., Kohtla-Järvelt.

I auhinna töö „Teddy“ ilmub juba käesolevas numbris. Teised jäävad järgmistesse. Auhindamata jäänud töödest tuleb osa avaldamisele „Meie oma kaastöö“ osas.

Toimetus tänab veel kord kõiki osavõtjaid nähtud töö ja vaeva eest ja loodab, et ka meie järgmistest võistlustest niisama innukalt ning huviga osa võetakse.

„Päikese“ joonistamisvõistluse asjus.

Paljud on soovi avaldanud, et „Päikese“ joonistamisvõistluse tähtpäeva natukegi pikendataks. Toimetus otsustas neid soove arvesse võtta ja joonistuste sisseandmise tähtpäeva edasi viia kuni 15. aprillini. Aga see tähtpäev jääbki siis lõplikult viimaseks, edasi pikendamine ei tule enam kõne alla. Oleme seejuures isegi nii täpsed, et järgmise päeva postitempliga sissetulnud jooniseid enam arvesse ei võta.

„PÄIKESE“ ringhäälingu halloo-mees

esitab teile jällegi kaks küsimust:

- 1) Milline jutustis käesolevas numbris meeldib teile kõige rohkem?
- 2) Milline pilt teile kõige enam meeldib?

Vastused saata „Päikese“ toimetusele hiljemalt 25. aprilliks.

*

Et käesolev number kevadpühade tõttu varakult tuli valmis trükkida, siis osa tellimispreemiade saajate ja teiste klubiliikmete pilte, mis hilinesid, tulid paratamatult jätta järgmistesse numbrisse. Samuti vastused, mis tulid sisse Blondpeakese ringküsimustele.

*

Nipernaadi Valgas tahab kirjavahe-
tusse astuda mõne klubiliikmega, kes on huvita-
tud pildistamisest.

Margikorjajaile.

Peeter Türil vahetab postmarke — üks-
kõik milliseid!

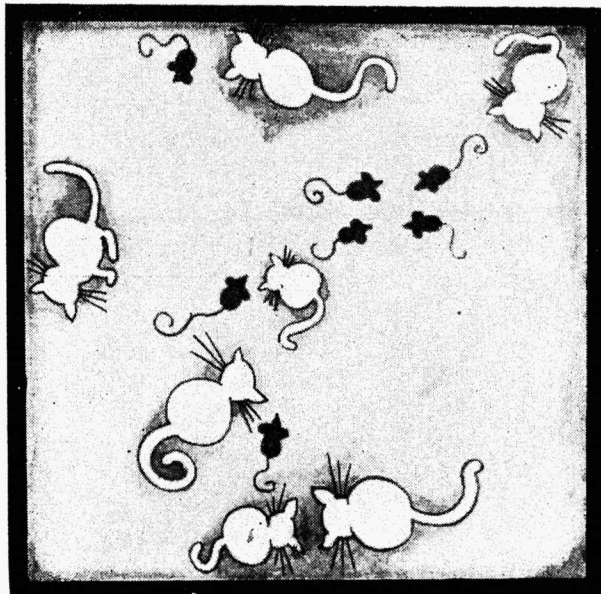
Reinul Tallinnas on hulk Eesti postmarke
ja vahetaks neid Saksa ning Austria omadega.
Aadressid pärida „Päikese“ toimetusest.

Heljo Viisimaa, III auhind.
„Olen 12-aastane ja õpin
Kohtla-Järve 6-kl. algkoolis.
Olen ka kodutütar ja käin
mängimas noorkotkaste ja
kodutütarde mandolüni-
orkestris.“

„Päikese Klubis“ on Heljo
Viisimaa tuntud „Blondpea-
kese“ nime all.

Mõista, mõista, mis see on?

Juuresoleval pildil näete 7 hiirt, keda varitsevad 7
kassi. Teie ülesandeks on tõmmata 3 sirgjoont nii, et
need jagaksid pildi 7-ks väljakuks, kusjuures igale väl-
jakule jääks 1 hiir ja 1 kass. Kuidas tõmbate jooned?

da, se, na, vis, toi, si, ära, ka, tä, var, tu,
na, me, hom, si.

Kui need segiaetud silbid õigesse järjekorda
seame, saame ühe väga tulusa õpetuse „Kalevi-
pojast“.

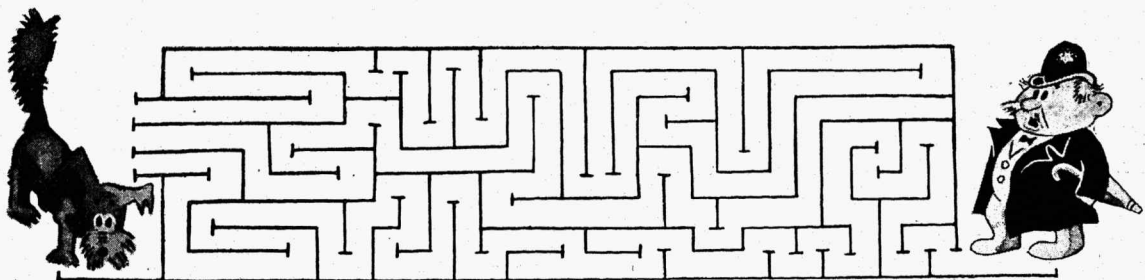
*

Kaks laeva, „Eha“ ja „Koit“, sõitsid ühel
ajal sadamast välja. „Eha“ sõitis Tallinnast
Helsingisse, „Koit“ Helsingist Tallinna, kus-
juures viimane oli esimesest kaks korda kiirem
laev. Kui nad Soome lähel kohtusid, kumb oli
siis Tallinnale lähemal?

*

Eit — kaev — riis — lend — aga — oma —
kamp — onu — arg — kari.

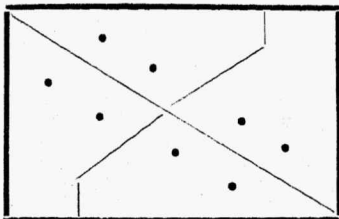
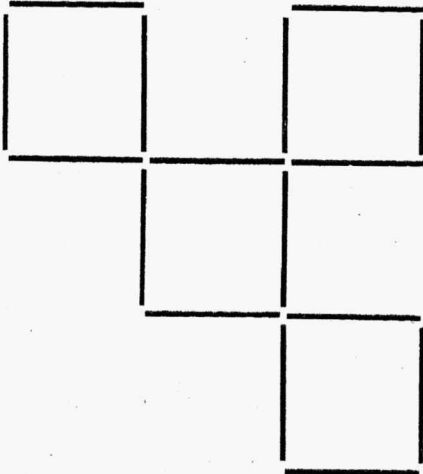
Kõigil neil sõnadest tuleb esimene täht uue
tähega asendada, nii et hoopis teised sõnad kui
praegu välja tulevad. Kui oleme valinud õiged
tähed, siis annavad nad kokku ühe merelahingus
väga tarviliku teguri.

See koer on suures hädas. Ta läks pargis kassi taga ajama, kaotas seejuures aga peremehe silmist ja nüüd
ei oska kuidagi enam oma peremehe juurde tagasi minna. Aidake teda ja juhutage talle õige tee kätte!

Eelmises numbris ilmunud ülesannete lahendused.

Tikumõistatus.

Niiviisi jagas
ema koogi.

Silpmõistatused.

- I. 1) Tu-me.
- 2) U-rin.
- 3) Har-ja.
- 4) Ka-lal.
- 5) Al-lik.
- 6) Tu-vi.
- 7) Roi-mar.
- 8) I-se.
- 9) I-me.
- 10) Koo-rem.
- 11) U-ba.

II. ahi — kaduma — era — armas — sajar.
Saaremaa.

Šokolaadimõistatus.

Seitsmeks osaks: $7 = 4 + 2 + 1$.

Kavalad küsimused.

Kahe tunni pärast oli nii kinnastel kui ka uiskudel võrdne temperatuur, s. o. 10° alla nulli.

*

Marile tuli vastu korstnapühkija.

*

29. veebruaril oli Liisi sünnipäev.

*

Kilpkonn üldse ei hüppa, vaid roomab.

Mõistatuste lahendajate vahel jagas Õnehaldjas auhinnad: 1) $\frac{1}{2}$ a. „Päikese“ tellimine — R. Kaasik, Tallinn. 2) Mängurulett — Heino Härm, Viljandi. 3) Blokknoot — Tiiu Kruus, Valgamaal.

J. M. „Karjaaeg“ ilmub suve poole.

A. E. Tartus. „Eesti Vabariigi aastapäevaks“ jäi hiljaks.

B. M. Narvas. Kahjuks ei saa fotosid tarvitada. Kuigi motiivid on ilusad, on pildid kliše valmistamiseks kõlbmatud.

Adra K. Ei ilmu.

R. K. Valgas. Kaastööd võtame meeleldi, kuid mitte niipalju luulet! „Väike talvitaja“ on hilinenud — kevad on juba käes!

Käesoleva numbri mõistatuste lahendajate vahel jagab Õnehaldjas järgmised auhinnad: 1) Doomino. 2) $\frac{1}{2}$ a. „Päikese“ tellimine. 3) Taskuraamat pliiatsiga. Lahendused palutakse ära saata hiljemalt 25. aprilliks s. a. „Päikese“ toimetusele, Tallinn, pk. 462.

„PÄIKE“ ilmub üks kord kuus. Tellimishinnad: 12 kuud — kr. 3.50, 6 kuud — kr. 1.80, 3 kuud — kr. 0.90. Välismaale: 12 kuud — kr. 5.50, 6 kuud — kr. 3.—, 3 kuud — kr. 1.50. Kuulutuste hinnad: sisemised kaaneküljed — $\frac{1}{4}$ lk. kr. 100.—, viimane kaanekülge kr. 120.—. Tekstis: $\frac{1}{4}$ lk. kr. 140.—, $\frac{1}{2}$ lk. kr. 70.—, $\frac{1}{4}$ lk. kr. 35.—. Kuulutusi võtab vastu reklaamkeskus „Reka“, Tallinn, V.-Posti 1, ja abitalitus Tartus, Suurturg 15—1.

Tegev ja vastutav toimetaja L. Tigane. Peatoimetaja ja väljaandja K. S. Einer. Kirjastus „Kuldkiri“. Posti jooksev arve nr. 737. Toimetuse ja talituse: Tallinn, Endla 52-a—1. Tel. 410—47. Abitalitus: Tartu, Suurturg 15. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised ja ajakirjandusekontorid. — Tarvitamata käsikirjad tagastatakse, kui neile on juurde lisatud vastaval arvul postmarke.

Postiaadress: „Päike“, Tallinn, pk. 462.

AUTOPARANDUS-TÖÖKODA

ALEX. HUUM

PALDISKI MNT. 19
TALLINN

TEL. 447-29

TSINKOGRAAFIA

V. JÄGER

TARTUS
KOMPANII 4
TELEFON 13-90

„Päike“ on kõigi laste suurajakiri!

„PÄIKESE“

1938. a. aastatellimine on parim kink, mida vanemad oma lastele võivad teha.

„Päike“ ilmub kord kuus, aastas 12 numbrit.

„Päikese“ tellijaile hinnata kaasandena ilmub käesoleva aasta lõpul 1939. a

„Päikese“ kalender, värvitrukis, suurte üllatustega

„Päikese“ sõprade arv kasvab iga päevaga, oodates igatsusega järgmist numbrit, mis toob uut, ilusat, huvitavat ja üllatavat oma noortele lugejatele, kuid ka nende vanemad ei saa „Päikest“ läbi lugemata kõrvale panna.

Isad, tellides endale ajalehti, ärge unustage „Päikest“!

Emad, tellides endale ajakirju, ärge unustage „Päikest“!

„Päikese“ tellimishinnad:

3 kuud — kr. 0.90, 6 kuud — kr. 1.80, 12 kuud — kr. 3.50.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised, selleks volitatud tellimiste vastuvõtjad üle maa, ajakirjandusekontorid ja paljud raamatukauplused.

Kirjade aadr.: Ajakiri „Päike“, Tallinn, pk. 462. Tellijatele toob post ajakirja täpselt ja kiirelt koju.

Hind broš. kr. 3.60,
köites kr. 4.85.

Suures formaadis, neal paberil, üle 300 lk., hulga sisuselgitavate piltide ja nägusa kaanega.

Raamat on kaunimaks pühadekingiks igas perekonnas.

Kirjastus „Kuldkiri“, Tallinn, pk. 462. Posti jooksev arve 737.
Tartu esindus Suurturg 15-1, avatud 10-2.

ILMUS TRÜKIST

DR. A. REIMAN'I

EMA KÄSIRAAMAT

LASTE TERVISHOIU, TOITMISE JA
KASVATUSE ALAL.

GRAAFILINE KUNSTIASUTUS

O/Ü. „ILUTRÜKK“

VALMISTAB PARIMAT PARIMAST

TRÜKITÖÖDE ALAL

TARTU / VÕIDU 30 / TELEFON 75